

Autobus jak kolej

Podległe samorządowi województwa Koleje Wielkopolskie uruchomiły regularne połączenia... autobusowe na trasie Turek – Konin – Turek. Usługa „Kolej na Bus” uzupełnia komercyjną ofertę transportową, zapewniając mieszkańcom dodatkowe możliwości podróży w dni robocze (2 pary połączeń) i w weekendy (4 pary).

► str. 6

FOT. ARCHIWUM KOLEJ WIELKOPOLSKICH

Wieści dobre i złe

Dofinansowany z rządowego programu sprzęt o wartości 12 milionów złotych przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa i przygotuje na szczególnie trudne wyzwania marszałkowskie placówki ochrony zdrowia. Jednak ich sytuacja finansowa nie jest dobra, o czym dyskutowano na wrześniowej sesji sejmiku.

► str. 3 i 4

Współpraca z zagranicą

Wspólnie z innymi zabiegamy o odpowiednie finansowanie tzw. regionów przejściowych z kasy UE. Rozwijamy kontakty z europejskimi partnerami. Pozostajemy aktywni w ramach prac Europejskiego Komitetu Regionów oraz „wodnego sojuszu”. Przegląd wieści dotyczących wielkopolskiej współpracy z zagranicą.

► str. 11

październik 2026
nr 10 (305)

MONITOR

WIELKOPOLSKI

MAGAZYN SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA

rok XXVI
ISSN 1642-0918

Na miarę XXI wieku

Podległe samorządowi województwa muzea w Poznaniu, Żabikowie i na Lednicy mają przyciągać odwiedzających nowymi przestrzeniami i ekspozycjami.

FOT. ARCHIWUM WMN

FOT. ARTUR BOIŃSKI

FOT. ARCHIWUM UMWW

– Jestem przekonany, że zaproponuje odwiedzającym wciągającą narrację – mówi o powstającej wystawie stałej powstańczego muzeum marszałek.

– Po rozbudowie muzeum staje się przede wszystkim ośrodkiem pozaszkolnej edukacji historycznej – wskazuje szefowa placówki w Żabikowie.

– Podnosimy jakość usług, co pozwoli dotrzeć do nowych odbiorców i zwiększyć frekwencję – zapowiada dyrektor MPP na Lednicy.

W ciągu zaledwie kilkunastu dni na przełomie sierpnia i września odbyły się trzy wydarzenia, które śmiało można nazwać kamieniami milowymi w podległych samorządowi województwa placówkach kulturalnych.

27 sierpnia uroczystie otwarto nową ekspozycję w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. Dwa dni później podpisano z wykonawcą umowę na realizację wystawy stałej w powstającym u stóp Wzgórza Świętego Wojciecha w Poznaniu Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919. Z kolei 10 września odbyło się oficjalne otwarcie nowego skrzydła (a przy okazji – pre-

zentacja nowych ekspozycji) Muzeum Martyrologicznego w Żabikowie.

Słowa wypowiedziane przy okazji tej ostatniej uroczystości przez marszałka Marka Woźniaka można w zasadzie odnieść do wszystkich wymienionych inwestycji i nakładów (a tylko te trzy opisane przedsięwzięcia oznaczały wydatki rzędu dziesiątków milionów złotych) ponoszonych na unowocześnianie podległych instytucji wystawienniczych przez samorząd województwa.

– Placówka w Żabikowie to jedno z tych ważnych miejsc w Wielkopolsce, które powinniśmy wszyscy otaczać naszą troską. Dbać o to, aby były odwiedzane – podkreślił

wówczas marszałek. – Taki jest cel modernizacji i doskonalenia naszych muzeów do oczekiwań współczesnych odbiorców. Staramy się to konsekwentnie realizować, aby stwarzać jak najlepsze warunki tym, którzy chcą poznawać historię.

By zainteresować zwiedzających swoją opowieścią, muzea potrzebują odpowiednich, nowoczesnych narzędzi i infrastruktury. Doskonale zdają sobie z tego sprawę zarządzający tymi instytucjami.

– Po rozbudowie muzeum staje się przede wszystkim ośrodkiem pozaszkolnej edukacji historycznej, zwłaszcza dla młodego pokolenia. W nowym gmachu istnieją warunki sprzyjające nie tyl-

ko prowadzeniu badań nad historią i teraźniejszością, ale też wyciąganiu wniosków na dziś – tłumaczyła szefowa placówki w Żabikowie Anna Ziółkowska.

– W planach mamy kolejne inwestycje. Dzięki tym zmianom podniesiemy jakość usług, co pozwoli dotrzeć do nowych odbiorców i zwiększyć frekwencję. Chcemy stać się najważniejszym w Polsce i rozpoznawalnym w Europie centrum wiedzy o początkach państwowości polskiej i kulturze ludowej Wielkopolski – zapowiadał z kolei dyrektor MPP Andrzej Kowalczyk.

– Wystawa stała to najważniejsza część każdego nowoczesnego muzeum. To od jej

formy, czytelności i emocjonalnego przekazu, odpowiedniej scenografii, zależeć będzie popularność naszej placówki – wskazywał koordynujący budowę powstańczego muzeum dyrektor Przemysław Terlecki.

Komentując podpisanie umowy na stworzenie stałej ekspozycji opowiadającej o zwycięskiej insurekcji z lat 1918-1919, Marek Woźniak wypowiedział słowa, które znów można odnieść także do innych samorządowych muzeów. – Jestem przekonany, że zaproponuje odwiedzającym wciągającą narrację, szybko stanie się popularną wizytówką naszego regionu – stwierdził marszałek.

► str. 8-9

Ławica z wodorem

Poznańskie lotnisko testuje wykorzystanie alternatywnych źródeł energii w swojej codziennej pracy. Zielony wodór na razie zasila wózki pracujące w terminalu cargo.

► str. 2

Dobre jedzenie

Na MTP odbyła się kolejna edycja Targów Smaki Regionów. Tradycyjnie już wyróżniała się tam oferta z Wielkopolski. Na stoisku naszego województwa zaprezentowało się 25 lokalnych wystawców.

► str. 3

Obradowali po raz drugi

18 września odbyła się kolejna sesja Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego obecnej kadencji. Jakie decyzje podjęli członkowie tego gremium?

► str. 5

Gotowe do pomocy

Dzięki akcji „KGW na Ratu-nek! Wielkopolskie Spotkania z Pierwszą Pomocą” w pięciu subregionach województwa przeszkolonych zostanie około tysiąca osób. Pierwsze wydarzenie z tego cyklu odbyło się 12 września w Liskowie.

► str. 7

Inna strona samorządu

Tacy młodzi, a... dziady! Inkorporowane do Mazowsza. Dolce far niente (ale nie jesienią). Selfie à la MSZ. Czy ktoś odebrał mrożoną pizzę?

► str. 16

NA WSTĘPIE

Artur Boiński

BRAK KAPCI
TO ZA MAŁO

Przypuszczam, że wielu młodszych czytelników szczęśliwie już nie pamięta filcowych kapci z dawnych muzeów. Ta obojętna ochrona wkładana na buty przez odwiedzających placówki stała się symbolem muzeum mało przyjaznego – takiego, w którym gość jest złem koniecznym; a jak już musi przyjść, to niech przypadkiem niczego nie dotyka i do niczego się za bardzo nie zbliża.

Kapcie odeszły do lamusa, ale samo unicestwienie tego – że się tak wyrażę – elementu garderoby dziś już nie wystarczy, by ekspozycja przyciągnęła rzesze odwiedzających. By ich zainteresować, trzeba nie tylko mieć ciekawą treść do opowiedzenia, ale i nowoczesny pomysł na poprowadzenie tej narracji. Polska Piastów, Powstanie Wielkopolskie, tragiczny czas okupacji hitlerowskiej – to z pewnością tematy, które warto są przybliżania kolejnym pokoleniom. Cieszy, że dzięki opisywanym przez nas inwestycjom w marszałkowskich muzeach jest szansa na zaproponowanie atrakcyjnej opowieści o wymienionych kwestiach. ■

Województwa
jednym głosem

Przewodniczący sejmików obradowali w Warszawie.

Z udziałem Wielkopolan marszałkowie i przewodniczący sejmików obradowali we wrześniu w województwie mazowieckim.

Konwent Marszałków Województw RP odbył się w Płocku w dniach 15-16 września. W obradach samorządowców nasz region reprezentowali wicemarszałek Wojciech Jankowiak i członek zarządu województwa Jacek Bogusławski.

Podczas posiedzenia konwent przyjął kilka oficjalnych stanowisk. Marszałkowie zapelowali m.in. o wdrożenie rozwiązań, które pozwolą lepiej zintegrować ruch rowerowy z infrastrukturą drogową i kolejową. Zwrócili też uwagę na potrzebę stworzenia spójnego systemu pozyskiwania danych o mobilności mieszkańców oraz o infrastrukturze rowerowej.

Ponadto przyjęto stanowisko dotyczące przyszłości po 2027 roku finansowanego ze środków UE instrumentu Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność. W innym z dokumentów wóldarze regionów zaapelowali o pilne

zmiany prawne, które umożliwią samorządom województw skuteczniejszą walkę z nielegalnym gromadzeniem odpadów.

Z kolei Konwent Przewodniczących Sejmików Województw RP obradował od 16 do września w Warszawie. W pracach tego gremium wzięła udział przewodnicząca Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Tatiana Sokołowska.

Wśród tematów obrad znalazły się transformacja energetyczna oraz rola samorządów województw w jej wdrażaniu (w tej sprawie konwent przyjął specjalny apel), zagadnienia dotyczące regionalnej polityki ochrony środowiska oraz kompetencji województw w obszarze spraw społecznych i rozwojowo-gospodarczych.

W rocznicę agresji ZSRR na Polskę uczestnicy prac konwentu złożyli kwiaty przed warszawskim Pomnikiem Poległym i Pomordowanym na Wschodzie, oddając hołd ofiarom represji, deportacji i prześladowań. ABO

Dawało nadzieję i siłę

Wielkopolanie uczcili 87. rocznicę powstania Polskiego Państwa Podziemnego.

Msza święta akowska w kościele przy ul. Fredry oraz uroczystość przy Pomniku Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej złożyły się na współorganizowane przez samorząd województwa obchody. W ten sposób uczczono w Poznaniu 25 września 87. rocznicę powstania Polskiego Państwa Podziemnego.

– Istnienie państwa podziemnego budowało nadzieję, że wojna musi się zakończyć. Musi zakończyć się klęską i kapitulacją Niemiec – mówił gospodarz uroczystości marszałek Marek Woźniak. – Ta siła, którą dała rodakom Polska Walcząca, przetrwała także później. Stała się źródłem inspiracji również w powojennej Polsce, dając konkretne wskazania, jak walczyć z komunizmem. Również i dziś może być dla nas, współczesnych, drogowskazem umiłowania ojczyzny, lojalności, oddania, wytrwałości i trwania na przekór złu.

Rocznice uroczystości odbyły się tradycyjnie przy Pomniku Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej.

Tradycją wielkopolskich obchodów jest, że każdego roku patronuje im postać związana z naszym regionem. Bohaterem tegorocznych uroczystości był ppłk Franciszek Rataj, którego sylwetkę i dokonania przypomina no podczas wydarzenia.

W imieniu Wielkopolan kwiaty przy pomniku złożyli m.in. marszałek Marek Woźniak, prezes wielkopolskiego okręgu Światowego Związku Żołnierzy AK Henryk Józefowski, wicewojewoda Karolina Fabiś-Szulc i przewodnicząca sejmiku Tatiana Sokołowska.

Wcześniej, 17 września, przypomniano 87. rocznicę napadów wojsk sowieckich na Polskę. W obchodach, których główna część odbyła się przy Pomniku Ofiar Katynia i Sybiru, władze regionu reprezentował sekretarz województwa Tomasz Grudziak. ABO

Oni oceniają, w jakich
zawodach warto kształcić

Powołano wojewódzkie gremium, którego jednym z zadań jest opiniowanie zasadności kształcenia w określonych zawodach.

7 września odbyło się inauguracyjne posiedzenie wojewódzkiego zespołu koordynacji ds. polityki umiejętności. W spotkaniu, które zorganizowano w sali sesyjnej UMWW, uczestniczyła Katarzyna Kretkowska z zarządu województwa.

W skład wspomnianego gremium wchodzi 60 osób. Znajdziemy tam przedstawicieli m.in. Urzędu Marszałkowskiego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy, organizacji pracodawców, związków zawodowych, kuratorium, samorządów lokalnych, uczelni i szkół branżowych.

„Jego celem jest tworzenie synergii pomiędzy tymi środowiskami, umożliwiającej wspólne wypracowywanie rozwiązań odpowiadających na wyzwania gospodarcze i społeczne regionu” – czytamy w komunikacie po posiedzeniu. – „Zespół będzie również opiniował zasadność kształcenia w danym zawodzie, zgodnie z potrzebami rynku pracy i rekomendował działania służące rozwojowi umiejętności, kompetencji i kwalifikacji mieszkańców Wielkopolski”.

Ważne dla szkół i ich organów prowadzących informacje związane z procedurą wydawania opinii dotyczącej zasadności kształcenia w danym zawodzie można znaleźć na stronach internetowych UMWW i WUP. ABO

Zespół spotkał się po raz pierwszy 7 września w sali sesyjnej UMWW w Poznaniu.

Przygoda Ławicy
z zielonym wodorem

Na terenie terminala cargo poznańskiego lotniska testowane są wózki widłowe zasilane produkowanym na miejscu wodorem.

Poznańskie lotnisko testuje wykorzystanie alternatywnych źródeł energii w swojej codziennej pracy.

Czy zielony wodór może usprawnić logistykę lotniczą i pomóc ograniczyć emisję związane z transportem? Odpowiedzi na to pytanie szuka Port Lotniczy Poznań-Ławica, który w ramach unijnego programu prowadzi testy wykorzystania wodoru w codziennej obsłudze ładunków lotniczych.

Na terenie poznańskiego portu działa pierwszy w Polsce lotniskowy punkt badawczo-wdrożeniowy technologii wodorowych H2@Ławica. To właśnie tutaj sprawdzane jest, jak zielony wodór może być produkowany (co

ważne, z energii pochodzącej z własnej lotniskowej farmy fotowoltaicznej), magazynowany i wykorzystywany do zasilania sprzętu używanego w logistyce cargo.

Jednym z najważniejszych elementów projektu są testy dwóch wózków widłowych wykorzystywanych w magazynie cargo. Jak to wszystko działa i jak szybko – w porównaniu do tradycyjnych akumulatorów – ładowane są wózki „na wodór”, przedstawiciele lotniska zaprezentowali dziennikarzom na Ławicy 30 września.

Wnioski z projektu mają pomóc poznańskiemu i innym europejskim lotniskom w rozwoju proekologicznych i wzmacniających odporność rozwiązań logistycznych. ABO

Skąd wziąć dobre jedzenie?

Wielkopolska promowała się na Targach Smaki Regionów.

Od 25 do 27 września na MTP odbyła się kolejna edycja Targów Smaki Regionów. Tradycyjnie już wyróżniała się tam oferta z Wielkopolski. Na stoisku naszego województwa zaprezentowało się 25 lokalnych producentów, przetwórców i restauratorów. Można tam było spróbować mięs i wędlin, serów smażonych, kozich czy dojrzewających, przetworów mlecznych, miodów, wyrobów piekarniczych i cukierniczych, olejów tłoczonych na zimno. Swoje specjalia przywiozły również partnerskie regiony Wielkopolski z Chorwacji, Rumunii i Włoch.

Targi odwiedzili m.in. marszałek Marek Woźniak, wicemarszałek Krzysztof Grabowski i przewodnicząca sejmiku Tatiana Sokołowska. Mieli oni okazję m.in. pogratulować zdobywcę Medalu Smaków Regionów i laureatom konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”. Wśród tych pierwszych byli m.in. Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Śremie za gzik śremski, Spółdzielnia Mleczarska Września za kefir wrzesiński oraz Smaki Tradycji za kieł-

Na targach wyróżniało się stoisko Wielkopolski z ofertą 25 lokalnych producentów, przetwórców i restauratorów.

basę po świniołowieniu w słoiku. – Dla tych, którzy interesują się produktami naturalnymi i tradycyjnymi, to jest najlepszy przegląd tego, co Polska ma do zaoferowania – mówił o targach marszałek Marek Woźniak.

Na zaproszenie Wielkopolski gościem specjalnym wydarzenia już po raz kolejny był szef kuchni Lauren-

tium Zediu, znany jako Chef Lorek, którego specjalnością jest kuchnia mołdawska i rumuńska. Kucharz zaprezentował pokazy kulinarne dla uczniów szkół gastronomicznych z całej Wielkopolski. Na targowej scenie pojawiła się również włoska szefowa kuchni Cristina Catese z regionu partnerskiego Emilia-Romania. Odbyła się też

czwarta edycja Bitwy Małych Mobilnych Kuchni Warsztatowych, w której wielkopolskie banki żywności zaprezentowały gotowanie promujące niemarnowanie jedzenia.

Te wydarzenia wpisują się w realizowany przez samorząd województwa „Program ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce na lata 2026-2030”. ABO

Będzie bezpieczniej

Sprzęt o wartości 12 milionów złotych przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa i przygotuje na szczególnie trudne wyzwania marszałkowskie placówki ochrony zdrowia. Zadbano też o instytucje kultury.

90 procent stanowi dofinansowanie z rządowego programu „Ochrona ludności i obrona cywilna”, a pozostała część to wkład własny z budżetu województwa. Umowę w sprawie doposażenia szpitali marszałek Marek Woźniak podpisał 29 września z wicewojewodą Karoliną Fabiś-Szulc.

Zakupy dotyczą podległych samorządowi placówek ochrony zdrowia w Gnieźnie, Kaliszu, Koninie, Kościanie, Lesznie, Osiecznej, Poznaniu (szpitale przy Lutyckiej i Wrzoska, WCPiT, pogotowie), Śremie. Pojawia się tam na przykład ambulanse, agregaty prądotwórcze, mobilne stacje uzdatniania wody, specjalne krzesła ewakuacyjne.

– To sprzęt, który będzie wykorzystywany m.in. w sytuacjach kryzysowych, takich jak masowe wypadki, katastrofy naturalne czy zdarzenia chemiczno-biologiczne, gdzie liczba pacjentów wymagających natychmiastowej interwencji może gwałtownie wzrosnąć. Obecnie

Umowę podpisali marszałek Marek Woźniak i wicewojewoda Karolina Fabiś-Szulc.

istotne jest również zabezpieczenie pracy naszych szpitali w nowe, sprawne źródła zasilania awaryjnego oraz dostęp do czystej wody – tłumaczy marszałek. – Dbamy również o bezpieczeństwo muzealnych dóbr kultury. Dlatego sięgamy po środki, które rząd przeznaczył na ten cel.

Wcześniej bowiem 600 tys. zł zostało przeznaczone na materiały i sprzęt potrzebne do ewakuacji dóbr kultury z muzeów podległych samorządowi województwa. To m.in.: skrzynie, kontenery, wózki oraz inne niezbędne materiały wynikające ze specyfiki zbiorów planowanych do potencjalnej ewakuacji. ABO

Przez dwa dni o atomie

W dniach 22-23 września w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu odbyły się Wielkopolskie Dni Energii Jądrowej.

Konferencję poświęconą łańcuchowi dostaw i wartości energetyki jądrowej zorganizował Samorząd Województwa Wielkopolskiego, we współpracy z Polskimi Elektrowniami Jądrowymi, Bechtel Polska, Westinghouse Electric Poland oraz Izbą Gospodarczą Energetyki i Ochrony Środowiska.

– Samorząd Województwa Wielkopolskiego już od 2009 roku uczestniczy aktywnie w dialogu na temat inwestycji w energetykę jądrową – przypomnieli, witając uczestników konferencji w Sali sesyjnej UMWW, Jacek Bogusławski z zarządu województwa. – Władze regionu wspierają proces transformacji energetycznej oraz promują wielkopolską lokalizację dla drugiej polskiej elektrowni jądrowej. Dzisiejsza konferencja stanowi dalszy ciąg naszych działań w tym obszarze.

Listy do uczestników poznańskiej konferencji skierowali ministrowie klimatu i środowiska Paulina Hennig-Kloska oraz energii Miłosz Motyka.

Wydarzenie zorganizowane w sali sesyjnej UMWW zgromadziło spore grono polityków, samorządowców, przedsiębiorców zainteresowanych rozwojem energii jądrowej w regionie.

– Bez poparcia społecznego, i to bardzo lokalnego, żadnej tego typu inwestycji nie da się dobrze przeprowadzić, w końcu energetyka jest dla ludzi – wskazywał w jednym z pierwszych wystąpień podczas wydarzenia Marek Woszczyk, prezes spółki Polskie Elektrownie Jądrowe.

W tym kontekście interesująca podczas Wielkopolskich Dni Energii Jądrowej była z pewnością prezentacja badań przeprowadzonych na ten temat w czerwcu wśród mieszkańców wschodniej części naszego regionu.

Wynika z niego, że 42,1 proc. osób popiera budowę elektrowni jądrowej w okolicy. Przeciwników takiej inwestycji jest jedynie 16,6 proc. Natomiast

aż 41,3 proc. ma obecnie do takiego pomysłu stosunek neutralny. Jeszcze większa jest przewaga zwolenników tezy, że w perspektywie długoterminowej obszar, na którym powstanie elektrownia atomowa, więcej na tym zyska niż straci.

Do swoich największych obaw respondenci zaliczają ewentualność skażenia środowiska w wyniku incydentu lub awarii w samej elektrowni lub podczas transportu materiałów lub odpadów. A jako największe korzyści wskazują głównie poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz sytuacji finansowej miejscowych samorządów, a także ożywienie gospodarcze w subregionie. ABO

Samorządowy szczyt w Poznaniu

Sztuczna inteligencja, cyberbezpieczeństwo, inteligentne zarządzanie miastami, cyfryzacja usług publicznych oraz nowoczesna infrastruktura wspierająca – to tematy, o których dyskutowali na MTP samorządowcy.

Od 1 do 2 października tereny targowe były miejscem szóstej edycji Europejskiego Forum Samorządowego Local Trends. Organizatorem wydarzenia jest Grupa MTP. Gospodarzami forum są samorządy województw wielkopolskiego i pomorskiego oraz miasta Poznań i Sopot. W stolicy Wielkopolski pojawiło się spore grono liderów samorządów, przedstawicieli administracji centralnej, biznesu, nauki i mediów.

Elementem towarzyszącym wydarzeniu było III Forum Polityki Senioralnej, które otworzyła członkini zarządu województwa Katarzyna Kretkowska. Podkreśliła ona, że Wielkopolska ma nadal relatywnie korzystną sytuację demograficzną na tle innych regionów, ale nasze samorządy muszą uwzględnić niekorzystne zmiany już teraz. Coraz więcej osób dożywa bowiem późniejszego starości, co wiąże się z potrzebą urucha-

Wielkopolska była jednym ze współgospodarzy Local Trends.

miania nowych usług zdrowotnych i wsparcia społecznego.

Przedstawiciele samorządu województwa byli również panelistami podczas innych debat. Maciej Sytek – pełnomocnik zarządu województwa ds. restrukturyzacji i transformacji Wielkopolski wschodniej oraz prezes Agencji Rozwoju Regionalnego w Koninie – omówił zmiany zachodzące w tej części naszego regionu, a związane z odchodzeniem od węgla. Z kolei dyrektor Departamentu Zarządzania Środowiskiem i Klimatu UMWW Marzena Andrzejewska-Wierzbicka wzięła udział w panelach „EU ETS po 2030 roku i ETS2

– kto zapłaci za emisję w polskich miastach?” oraz „Miasta neutralne klimatycznie”.

– Wielkopolska to region współpracy i odpowiedzialnego rozwoju. Local Trends to przestrzeń wymiany doświadczeń i dobrych praktyk, które wzmacniają samorządy w całej Polsce – ocenia poznańskie spotkanie marszałek Marek Woźniak. – Jako region stawiamy na stabilność, innowacje i partnerskie relacje. Forum jest okazją do pokazania potencjału Wielkopolski oraz jej roli w kształtowaniu nowoczesnej Polski. To czas konkretnych rozmów, inspiracji i wymiany doświadczeń między praktykami. ABO

SEJMIKOWE PYTANIA

PRZEDSTAWIAMY TEMATY, KTÓRE RADNI PORUSZALI W INTERPELACJACH I ZAPYTANIACH PODCZAS XXVIII SESJI SEJMIKU ORAZ W OKRESIE MIĘDZYSESYJNYM.

Marek Sowa (PiS) złożył interpelację, w której wnioskował o podjęcie przez sejmik działań mających na celu „systematyczne i widoczne” promowanie rodzin wielodzietnych. W okresie międzysejnym natomiast zgłosił zapytanie o wsparcie przez województwo sportu żużlowego i klubu Unia Leszno.

Łukasz Grabowski (PiS) w swoich interpelacjach poruszył kwestie: współpracy województwa z Fundacją Marka Polska, potrzeby poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na DW 432 w Połazewie, doniesień o sytuacji pracowników muzeum w Szreniawie.

Adam Bogrycewicz (PiS) zgłosił zapytania dotyczące wydatkowania środków na szpitale w regionie (w kontekście statusu placówki w Pile) oraz planów związanych z podpisaniem paktu kolejowego dla województwa. Interpelował też w sprawie podjęcia rozmów z PKP PLK oraz zabezpieczenia finansowania dokumentacji elektryfikacji linii kolejowej z Piły do Krzyża. Sugerował również dofinansowanie przez województwo planowanej modernizacji mostu w Pile.

Marek Woźniak (KO) poinformował radnych, że na kolejnej sesji wystąpi o zgodę na przekazanie przez województwo dofinansowania do remontu mostu w Śremie. Wynika to z faktu, że należy poszerzyć zakres prowadzonych przez miejscowy samorząd prac, a przeprawa na byłej drodze wojewódzkiej ma duże znaczenie nie tylko dla mieszkańców, ale też dla pobliskich jednostek wojskowych.

Wojciech Firlej (PL2050) złożył interpelację w sprawie opracowania standardów temperatury obowiązujących w placówkach ochrony zdrowia podległych samorządowi województwa, a także zapytanie o dostępność w tych jednostkach znieczuleń zewnątrzporodowych podczas porodów i o zasady udzielania tego typu świadczeń.

Wiesław Ratajczak (PiS) w zgłoszonej interpelacji pytał o opóźnienie w uruchomieniu interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, na którego potrzeby miał być przystosowany budynek przy ul. Niegolewskich w Poznaniu.

Filip Żelazny (PiS) interpelował w sprawie zwołania wielkopolskiego szczytu medycznego oraz w kwestii liczebności kadry dyrektorskiej szpitala w Wolicy. Złożył też zapytanie o ewentualne reakcje i podjęte działania w związku ze stanowiskiem sejmiku popierającym budowę bazy wojsk USA w Wielkopolsce.

Grzegorz Fiałkowski (PiS) przedłożył interpelację dotyczącą wykonania doświetlenia przejścia dla pieszych na DW 266 przy skrzyżowaniu z drogą powiatową P3203P w miejscowości Lubstów, w gminie Sompolno.

Małgorzata Nowak (PiS) w swojej interpelacji poruszyła kwestię rozwoju autobusowej komunikacji uzupełniającej, uruchamianej przez samorządową spółkę Koleje Wielkopolskie na trasie z Konina do Turku.

Katarzyna Rzepecka-Andrzejak (PiS) przedstawiła zapytanie dotyczące skuteczności wydatkowania środków na zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii na terenie województwa wielkopolskiego.

Joanna Szczechowska (PiS) i Dominik Szopa (PiS) wspólnie złożyli dwie interpelacje, pytając o: finansowanie i zaangażowanie samorządu województwa oraz podległych jednostek w organizację Campusu Polska Przyszłości, podróże służbowe marszałka i członków zarządu województwa w latach 2024-2026.

ABO

Szpitala w dołku

Jak można pomóc naszym placówkom opieki zdrowotnej?

FOT. 2X ARTUR BOŃSKI

– Treść stanowiska była niepoważna – tak marszałek Marek Woźniak...

...ocenił zaprezentowany przez Filipa Żelaznego projekt, zgłoszony przez klub PiS.

Wrześniową sesję sejmiku zdominowała sytuacja w marszałkowskich szpitalach. Okazją do rozmowy na ten temat było rozpatrywanie zaproponowanego przez klub PiS projektu stanowiska „w sprawie zapłaty przez NFZ za wykonane świadczenia medyczne przez jednostki opieki zdrowotnej, dla których Samorząd Województwa Wielkopolskiego jest podmiotem tworzącym w 2026 roku”.

Jako radni odpowiadamy za sytuację podległych szpitali i to jest odpowiedni moment, żeby zwrócić na nią uwagę – tłumaczył w imieniu pomysłodawców stanowiska Filip Żelazny z PiS. – Najgorszy jest nawet nie bieżący wynik finansowy, ale fakt, że nic nie wskazuje, by ta sytuacja miała ulec poprawie w najbliższym czasie.

Niepokój budzi pogarszająca się kondycja finansowa wspomnianych placówek, co ma związek głównie z zaległościami w płatnościach za tak zwane nadwykonania. Za pierwsze 8 miesięcy to już w sumie kwota prawie 140 mln zł, wobec czego nawet radzące sobie wcześniej nie-

źle lecznice notują teraz poważne straty.

Rzeczywiście, sytuacja finansowa szpitali nie jest dobra, bo za zrealizowanymi świadczeniami medycznymi nie nadążają płatności ze strony NFZ – przyznała Katarzyna Kretkowska z zarządu województwa. – Na szczęście w Wielkopolsce mamy dobrych dyrektorów szpitali, którzy radzą sobie w tej sytuacji i zapewniają, że nie będą ograniczać świadczeń dla pacjentów.

Ostatecznie jednak większość radnych była przeciwko przyjęciu stanowiska w wersji zaproponowanej przez klub PiS (12 głosów za, 23 przeciw). W zamian zaproponowano m.in. zaproszenie kierownictwa NFZ na najbliższe posiedzenie Komisji Zdrowia i Bezpieczeństwa Publicznego. Dlaczego stanowisko nie zyskało uznania?

Uzasadnienie do tego projektu jest konfrontacyjne, co nie sprzyjałoby negocjacjom ani z ministerstwem, ani z NFZ – wskazywała Katarzyna Kretkowska.

Sprawa (mająca swoje korzenie w decyzjach poprzednich rządów)

jest poważna, ale zaproponowana treść stanowiska była niepoważna. To głównie miał być polityczny atak na pana premiera oraz stwierdzenie, że „NFZ ma płacić”, bez wskazania żadnych konstruktywnych postulatów – ocenił marszałek Marek Woźniak.

Filip Żelazny zaproponował też zwołanie przez marszałka „wielkopolskiego szczytu szpitalnego”, z udziałem powiatów prowadzących szpitale oraz dyrektorów poszczególnych lecznic. – To pozwoliłoby skoordynować pewne działania na poziomie regionu, by nie walczyć ze sobą o lekarzy czy o kontrakty – mówił pomysłodawca. A wtórował mu klubowy kolega Adam Bogrycewicz: – Pokazalibyśmy całej Polsce, że potrafimy wziąć sprawy w swoje ręce i podjąć współpracę.

Takich kwestii nie da się „dogać”, gdy usiądziemy w tej sali z dyrektorami i starostami – nie pozostawił złudzeń Marek Woźniak. – To utopia, czysta naiwność albo zabieg polityczny. Tu potrzebne są rozwiązania systemowe na poziomie kraju.

ABO

Odnowa wsi, kultura i sport

Radni w stosownych uchwałach wskazali samorządy, do których trafi pomoc finansowa w kilku dziedzinach.

Ponad 18,5 mln zł – to kwota, jaką rozdzielono pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego w ramach II edycji Programu Rozwoju Infrastruktury Sportowej w Województwie Wielkopolskim. To wydatki, które zabezpieczono na 2027 rok. Dofinansowanie otrzyma 15 gmin. One przygotowały projekty, które zostały najwyższej ocenie spośród wszystkich 30 złożonych aplikacji. Dzięki wrześniowej decyzji sejmiku w regionie powstaną nowe boiska, sale sportowe, korty tenisowe, a także tor rowerowy.

Radni wyrazili również zgodę na przekazanie przez województwo pomocy finansowej samorządom w ramach XIV edycji konkursu „Odnowa Wsi Szansą dla Aktywnych Sołectw”. Podzielono prawie 1,2 mln zł. Te pieniądze umożliwią lokalnym społecznościom realizację projektów wspierających ich aktywność oraz możliwości

FOT. ARTUR BOŃSKI

Wrześniowe decyzje radnych oznaczają rozdzielenie w sumie ponad 20 milionów złotych.

organizacji rozmaitych przedsięwzięć poprzez zakup wyposażenia obiektów użyteczności publicznej, zakup towarów służących kultywowaniu tradycji społeczności lokalnej i tradycyjnych zawodów oraz materiałów promujących sołectwo. W konkursie, realizowanym w ramach programu „Wielkopolska Odnowa Wsi”, spośród 296 zgło-

szeń wybrano do dofinansowania 141 sołectw.

Ponadto sejmik zaakceptował również udzielenie pomocy finansowej kolejnym 8 gminom na zadania remontowe i inwestycyjne, realizowane w 2026 roku w ramach programu „Kulisy kultury”. Te samorządy dostaną wsparcie w łącznej wysokości 909.000 zł.

ABO

Obradowali po raz drugi

18 września odbyła się kolejna sesja Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego obecnej kadencji.

Młodzi radni spotkali się 18 września w sali sesyjnej UMWW w Poznaniu. Obrady tym razem poprowadził wiceprzewodniczący MSWW Wiktor Karolak.

Przypomnijmy, że obecna, druga kadencja Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego rozpoczęła się wiosną 2026 roku. Podczas inauguracyjnego posiedzenia pod koniec maja to gremium wyłoniło swoje prezydium. Druga sesja była natomiast okazją do powołania składów komisji tematycznych, w których na co dzień będą pracować młodzi przedstawiciele Wielkopolan, a także wyboru ich przewodniczących i wiceprzewodniczących.

Radni MSWW ustanowili następujące ciała: Komisję Cyfryzacji i Komunikacji (przewodniczący Łukasz Ligocki), Komisję Edukacji (przewodnicząca Anna Domżańska), Komisję Ekologii i Ochrony Środowiska (przewodniczący Łukasz Laszkowski), Komisję Infrastruktury i Transportu (przewodniczący Kacper Czemplik),

Podczas sesji radni wyłoniły składy komisji tematycznych MSWW oraz ich przewodniczących.

Komisję Kultury (przewodniczący Tymon Małecki), Komisję Regulaminową (przewodniczący Mikołaj Bonikowski), Komisję Sportu i Turystyki (przewodniczący Symeon Weiss), Komisję Zdrowia i Bezpieczeństwa Publicznego (przewodnicząca Zuzanna Tomaszewska).

Wrześniowa sesja była też okazją do złożenia ślubowania przez dwie radne, które

były nieobecne na majowym posiedzeniu. Zofia Metzner i Klaudyna Ziółkowska odebrały swoje mandaty z rąk członkini zarządu województwa Katarzyny Kretkowskiej. Z radnymi MSWW spotkał się również dyrektor Departamentu Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego Ryszard Zaczynski, który przedstawił kompeten-

cje tej jednostki i realizowane przez nią zadania.

Podczas obrad młodzi radni podjęli też decyzję o nawiązaniu oficjalnej współpracy z Prawniczym Kołem Studentów Sapere Aude Uniwersytetu WSB Merito. Wrześniowe spotkanie dało też możliwość wymiany doświadczeń z przedstawicielami młodzieżowych rad z Kłodzka i Mieściska, którzy byli gośćmi II sesji MSWW. ABO

O PRODUKCJI WINA, POMOCY POTRZEBUJĄCYM I WDRAŻANIU INNOWACJI

Po wakacyjnej przerwie sejmikowe komisje wróciły we wrześniu do pracy. Członkowie aż trzech z nich ruszyli „w teren”, by lepiej zapoznać się z tematyką będącą na co dzień przedmiotem ich uwagi.

Wyjazdowe posiedzenie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbyło się 14 września w Winnicy „Niewinne Siostry” w Jeziorach koło Osiecznej. Jej właściciele przedstawili charakterystykę i uwarunkowania tej wyjątkowej działalności. Spotkanie – oprócz zaopiniowania zwyczajowych dokumentów na kolejną sesję – było okazją do rozmowy o dynamicznym w ostatnim czasie rozwoju branży winiarskiej również w naszym regionie.

16 września z kolei Komisja Rodziny i Polityki Społecznej gościła w Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu. Wizyta pozwoliła poznać sposób działania i zakres usług świadczonych przez swarzędzką placówkę. Ponadto radni zapoznali się z informacjami dotyczącymi realizacji projektu EURES – międzynarodowego wsparcia wielkopolskich pracodawców oraz podsumowaniem działań prowadzonych na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie.

Częścią posiedzenia Komisji Gospodarki, które odbyło się 18 września, były odwiedziny spółki AMU Innovation działającej przy Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Spotkanie odbyło się w Centrum NanoBioMedycznym UAM, nowoczesnym ośrodku badawczym prowadzącym interdyscyplinarne badania m.in. w obszarze nanotechnologii, biologii, medycyny i nauk materiałowych. AMU Innovation wspiera transfer technologii, komercjalizację wyników badań naukowych oraz współpracę między nauką a biznesem. A to właśnie zagadnienia, którymi w swoich pracach zajmuje się Komisja Gospodarki. ABO

FOT. 3X MIRANDA PAWŁOWSKA

ZARZĄD ODPOWIADA

PRZEDSTAWIAMY WYCIĄG Z ODPOWIEDZI UDZIELONYCH NA WCZEŚNIEJSZE INTERPELACJE I ZAPYTANIA RADNYCH.

Wicemarszałek Wojciech Jankowiak

– poinformował Małgorzatę Nowak, że oferta drogowych przewozów osobowych zorganizowanych przez województwo na linii Konin – Tuliszków – Turek to 2 pary połączeń w dni robocze w godzinach popołudniowo-wieczornych oraz 4 pary połączeń w każdy dzień weekendu. Stanowią one uzupełnienie połączeń wykonywanych przez dwóch przewoźników komercyjnych. Przy konstrukcji rozkładu jazdy uwzględniono skomunikowanie z przewozami kolejowymi na trasie Konin – Poznań. Analizowane są zgłoszone potrzeby pasażerów, niewykluczone jest stworzenie podobnych rozwiązań transportowych w innych rejonach województwa, jednak należy brać pod uwagę możliwości budżetowe i prawne.

Członkini zarządu województwa Katarzyna Kretkowska

– odpowiadając Katarzynie Rzepeckiej-Andrzejak, wskazała wysokość poniesionych wydatków na działania w zakresie zwalczania narkomanii w latach 2022-2026. Poinformowała także o powołanym ekspercie województwa w tej dziedzinie, przeprowadzonych badaniach ESPAD dotyczących używania substancji psychoaktywnych przez młodzież oraz badaniach substancji odurzających w ściekach komunalnych wybranych miast Wielkopolski, a także o współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Poznaniu, w ramach której pozyskiwane są informacje dotyczące m.in. rodzaju i ilości identyfikowanych substancji psychoaktywnych. Informację uzupełniono danymi przekazanymi przez szpitale wojewódzkie, dotyczącymi pacjentów przyjmowanych w związku z użyciem substancji psychoaktywnych.

Członek zarządu województwa Jacek Bogusławski

– odpisał Filipowi Żelaznemu, że w związku z bardzo dużym zainteresowaniem i pozytywnym odbiorem wśród wielkopolskich samorządów programu „Wielkopolska z klasą” planowana jest jego kontynuacja w 2027 roku i zwiększenie budżetu na ten cel do miliona złotych. Obecnie trwa realizacja zadań, które otrzymały dofinansowanie w tegorocznej edycji programu. Jednocześnie trwają prace nad regulaminem przyszłorocznego programu. Ostateczne wnioski i podsumowania będą mogły być wyciągnięte po zakończeniu realizacji wszystkich zadań i ich rozliczeń.

– przekazał Markowi Sowie, że za pośrednictwem Departamentu Sportu i Turystyki Samorząd Województwa Wielkopolskiego w latach 2024-2026 nie przekazywał środków finansowych klubowi Unia Leszno, nie zawierał żadnych umów na promocję województwa poprzez sport żużlowy i nie brał udziału w jednorazowych działaniach promocyjnych związanych z wydarzeniami żużlowymi na stadionie im. Alfreda Smoczyka.

Zastępca dyrektora Biura Komunikacji Zewnętrznej i Promocji UMWW Anna Parzyńska-Paschke

– wyjaśniła Wojciechowi Firlejowi, że informacje o „Pikniku na FEST!” wraz z publicznym zaproszeniem do udziału były publikowane w ogólnodostępnych kanałach informacyjnych samorządu województwa. Nie kierowano imiennych zaproszeń do poszczególnych osób, w tym radnych oraz członków zarządu województwa. Użyte we wcześniejszej odpowiedzi określenie „jako goście” odnosiło się do osób związanych z samorządem województwa, które uczestniczyły w pikniku, nie wykonując w tym czasie zadań związanych z jego organizacją lub obsługą. „Piknik na FEST!” ma charakter promocyjny, informacyjny, edukacyjny i integracyjny, a jego celem jest prezentowanie mieszkańcom działań samorządu województwa oraz oferty samorządowych jednostek i instytucji. Wydarzenie ma apolityczny charakter i nie służy prezentowaniu ani promocji aktywności poszczególnych osób pełniących funkcje publiczne. – wskazała Markowi Sowie umowy na usługi promocyjne podczas konkretnych wydarzeń żużlowych, które w latach 2024-2026 samorząd województwa zawierał z Unią Leszno. W 2024 roku wartość umowy wyniosła 12,3 tys. zł i dotyczyła Memoriału Alfreda Smoczyka. W 2025 roku przeznaczono 20 tys. zł na Memoriał Alfreda Smoczyka i 25 tys. zł na Speedway Euro Championship Final 3. W 2026 roku wydatkowano 20 tys. zł na Memoriał Alfreda Smoczyka oraz 123 tys. zł na działania promocyjne podczas fazy play-off PGE Ekstraligi, obejmujące m.in. projekt „Niezwyczajni”. Samorząd nie planuje wprowadzenia stałego, wieloletniego ani sezonowego programu promocji poprzez sport żużlowy. Systemowe wsparcie kierowane jest do klubów i stowarzyszeń prowadzących szkolenie sportowe dzieci i młodzieży, a nie do profesjonalnego sportu seniorskiego. ABO

POLECAMY

OD MONIUSZKI

Opera w Poznaniu rozpoczęła sezon trwającą właśnie czwartą odsłoną Festiwalu Moniuszki. W jego ramach zaplanowano m.in. (spektakle w dniach 22-25 października) „Króla Rogera” Karola Szymanowskiego w reżyserii Krzysztofa Cicheńskiego. W tytułowej partii wystąpią światowej sławy baryton Andrzej Dobber oraz doskonale znany poznańskiej publiczności Łukasz Klimczak, a spektakle poprowadzi znakomity brytyjski dyrygent Paul Daniel.

DLA PODRÓŻNIKÓW

Od mroźnej Alaski i Arktyki, przez Japonię, Australię i Turcję, aż po polskie wybrzeże, Wisłę i pieszak drogę z Gdańska na Rysy... Pod patronatem marszałka w dniach 16-18 października na MTP odbędą się 14. edycja Festiwalu Podróżniczego Śladami Marzeń oraz 5. edycja Rodzinnego Festiwalu Podróżniczego TUP TUP (z mnóstwem atrakcji dla młodszych i starszych globtroterów). Szczegóły dotyczące programu wydarzenia oraz zasad wstępu – na www.sladamimarzen.pl

JAZZ W KALISZU

Miłośnicy tego rodzaju muzyki już teraz powinni zarezerwować sobie listopadowy termin... 11 koncertów, dwie sceny i 43 artystów z 8 krajów – tak zapowiada się 53. Międzynarodowy Festiwal Pianistów Jazzowych w Kaliszu. Festiwal zainauguruje już 19 listopada prapremierowy pokaz filmu dokumentalnego „Jazz nocy generała”. Od 20 do 22 listopada na festiwalowych scenach spotkają się artyści z Polski, USA, Wielkiej Brytanii, Kanady, Hiszpanii, Niemiec, Francji i Norwegii. Program i bilety – na www.ckis.kalisz.pl.

Kolejobusy...

Spółka Koleje Wielkopolskie uruchomiła połączenia autobusowe z Konina do Turku.

O nowym połączeniu autobusowym samorządowcy, parlamentarzyści i kolejarze opowiedzieli m.in. na konferencji w Koninie.

Od 7 września podległe samorządowi województwa Koleje Wielkopolskie uruchomiły regularne połączenia... autobusowe na trasie Turek – Konin – Turek. Nowa usługa „Kolej na Bus” uzupełnia istniejącą komercyjną ofertę transportową, zapewniając mieszkańcom dodatkowe możliwości podróży w dni robocze (2 pary połączeń) i w weekendy (4 pary).

O nowej propozycji dla pasażerów ze wschodniej Wielkopolski samorządowcy, parlamentarzyści i przedstawiciele kolejowej spółki poinformowali podczas konferencji prasowych w Koninie i Turku.

– „Kolej na Bus” to odpowiedź na potrzeby mieszkańców i kolejny krok w kierunku rozwijania transportu publicznego w regionie. Nie wszędzie możemy dojechać pociągiem, dlatego tam, gdzie jest to potrzebne, chcemy uzupełniać naszą ofertę transportem autobusowym – mówił wicemarszałek Wojciech Jankowiak. – Szczególnie zależało nam na weekendach, a przede wszystkim na niedzieli. Dotychczas w tym dniu pasażerowie nie mieli możliwości skorzystania z transportu publicznego na tej trasie.

Rozkład jazdy autobusów został dopasowany do połą-

czeń Kolei Wielkopolskich w Koninie. Dzięki temu pasażerowie jadący z Turku mogą wygodnie przesiąść się na pociąg i kontynuować podróż m.in. w kierunku Poznania czy Koła. Z kolei osoby wracające pociągiem do Konina w godzinach popołudniowych i wieczornych mogą przesiąść się do autobusu „Kolej na Bus” i dojechać w kierunku Turku.

Jednocześnie przewoźnik wprowadził ofertę zintegrowaną „Wielkopolski+”. Umożliwia ona nabycie w korzystnej cenie jednego biletu na podróż zarówno pociągiem, jak i „kolejowym autobusem”.

Inwestycje zamiast szpitali

Ważna spółka podległa Samorządowi Województwa Wielkopolskiego od września funkcjonuje pod nową nazwą.

Dokładnie 31 sierpnia Szpital Wielkopolski przekształcił się w Wielkopolskie Inwestycje Samorządowe. Przypomnijmy, że spółka została utworzona na mocy uchwały sejmiku z 2011 roku. Jej stu-

procentowym udziałowcem jest województwo. Pierwotnie głównym celem działalności tego podmiotu było wybudowanie nowego szpitala pediatrycznego przy ulicy Wrzóska w Poznaniu.

Obecnie, jak możemy przeczytać na stronie WIS, do zadań spółki należy m.in. wykonywanie zadań inwestora lub inwestora zastępczego dla województwa i podmiotów podległych.

ABO

Turystycznie w Winnej Górze

Pałac Generała Henryka Dąbrowskiego w Winnej Górze był tym razem miejscem organizowanych corocznie przez samorząd województwa obchodów Światowego Dnia Turystyki.

Z przedstawicielami branży spotkali się m.in. Jacek Bogusławski z zarządu województwa oraz przewodniczący sejmowej Komisji Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Tadeusz Tomaszewski.

Rozstrzygnięto Konkurs Fotograficzny o Nagrodę Marszałka Województwa Wielkopolskiego (więcej o tym – w kolejnym nu-

merze) oraz organizowany przez Wielkopolską Organizację Turystyczną konkurs na najlepszy produkt w regionie. Najwyższy laur przypadł Kłodawskiej Podziemnej Trasie Turystycznej. Wśród nagrodzonych i wyróżnionych znalazły się też: Trakt Królewski w Gnieźnie, Wikli-Nowy Tomysł, Leszczyńska Noc Balonowa, Muzeum Kici Koci Kiciokociolandia, Piknik historyczny „Barwy Historii”, Szlak Pracy Organicznej. W nawiązaniu do idei tego ostatniego uczestnicy obchodów mogli zwiedzić obiekty w Winnej Górze, Rogalinie, Dobrzycy i Jaszowie. ABO

Miejscem obchodów był pałac w Winnej Górze.

JESIEŃ NA KOŃCU ŚWIATA

Z udziałem wicemarszałka Krzysztofa Grabowskiego, a także sejmikowych radnych Andrzeja Picheta i Piotra Trybka, odbyła się 20 września 10. edycja organizowanego przez gminę Kraszewice festiwalu „Smaki Jesieni na Końcu Świata”. Wydarzenie zostało dofinansowane z budżetu województwa w ramach programu „Wielkopolska Odnowa Wsi”. Na uczestników czekały tradycyjne potrawy przygotowane przez koła gospodyń wiejskich, domowe wypieki oraz rozmaite jesienne specjały. Nie zabrakło także zmagani sportowych (biegu i marszu leśnym duktem), występów artystycznych (w wykonaniu miejscowych zespołów oraz specjalnych gości z Ustronia – na zdjęciu), a także atrakcji dla najmłodszych.

ABO

Co ugotują na tych kuchniach?

Podpisano umowę z beneficjentami najnowszej odsłony prowadzonego przez samorząd województwa konkursu „Mała Mobilna Kuchnia Warsztatowa”.

Konkurs ma na celu wspieranie organizacji pozarządowych promujących niemarnowanie jedzenia na terenie Wielkopolski, doposażenie ich w narzędzia ułatwiające prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie gospodarowania dostępną żywnością i uczenia zaradności żywej w zakresie żywienia siebie i rodziny.

Jedno ze spotkań, podczas którego podpisano dokumenty i wręczono symboliczne czekie 17 spośród 36 beneficjentów konkursu, odbyło się 24 września w sali sesyjnej UMWW w Poznaniu. Wicemarszałek Krzysztof Grabowski spotkał się tu z przedstawicielami kół gospodyń wiejskich i stowarzyszeń ze stoli-

Wśród beneficjentów, którzy uzyskali dofinansowanie, dominowały koła gospodyń wiejskich.

cy regionu oraz z powiatów: czarnkowsko-trzecieckiego, gnieźnieńskiego, kościańskiego, leszczyńskiego, nowotomyskiego, pilskiego, poznańskiego, śremskiego, wągrowieckiego i wrzesińskiego.

– Warto podkreślić, że konkurs jest organizowany w ramach programu niemarnowania żywności realizowanego przez samorząd województwa. To jedyne tego typu przedsięwzięcie prowa-

dzone przez regionalne władze w Polsce – zwrócił uwagę Krzysztof Grabowski. – Wiemy, że warto podejmować te działania i zwracać uwagę na problem marnotrawienia żywności, żebyśmy wszyscy byli bardziej świadomymi konsumentami.

Konkurs od początku cieszy się dużym zainteresowaniem, a w ramach jego wszystkich edycji dofinansowano zakup już 326 mobilnych kuchni warsztatowych.

ABO

Pierwsze do pomocy

Ruszył cykl szkoleń dla kół gospodyń wiejskich.

Jak pomóc w nagłych przypadkach?

Jak już informowaliśmy, dzięki akcji „KGW na Ratunek! Wielkopolskie Spotkania z Pierwszą Pomocą” w pięciu subregionach województwa przeszkolonych zostanie około tysiąca osób. Pierwsze wydarzenie z tego cyklu odbyło się 12 września w Liskowie, a zgromadziło ponad 200 uczestników.

– To nowy cykl skierowany do kół gospodyń wiejskich.

Zależy nam na tym, żeby tysiąc osób w Wielkopolsce było gotowych, by nieść pomoc, by udzielić jej wtedy, kiedy będzie najbardziej potrzebna – mówił pomysłodawca akcji, wicemarszałek Krzysztof Grabowski. – Cieszy również fakt, że z Wielkopolski przykład płynie na cały kraj i że tutaj inaugurujemy cykl, na który w całej Polsce złoży się 49 spotkań.

Spotkanie w Liskowie rozpoczęła część teoretyczna. Następnie uczestnicy przystąpili do zajęć praktycznych i ćwiczeń obejmujących resuscytację krążeniowo-oddechową, użycie defibrylatora AED, opanowywanie krwotoków, pomoc w zadławieniach, stanach nagłych, ciężkich urazach oraz transport i ewakuację poszkodowanego. Podczas szkolenia odbyło się także wystąpienie eksperta z zakresu zdrowia ogólnego i psychicznego na temat bezpieczeństwa zdrowotnego. Jednym z elementów wydarzenia była symulacja wypadku komunikacyjnego i pokaz prawidłowej reakcji w sytuacji zagrożenia życia. Poruszono także kwestię bezpieczeństwa żywnościowego.

W wydarzeniu wzięli udział m.in. europoseł Krzysztof Hetman, przewodnicząca sejmikowej komisji zdrowia Anna Majda, przedstawiciele instytucji realizujących program w regionie (WSCRW w Sielinku i WODR w Poznaniu) oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. ABO

MUZYCZNE POŁUDNIE

Drogi melomanów szukających naprawdę ciekawych propozycji prowadzili w ostatnich tygodniach w południowe rejonie Wielkopolski. 26 i 27 września oraz 3 i 4 października w gostyńskiej bazylice odbyły się koncerty w ramach XXI Festiwalu Muzyki Oratoryjnej MUSICA SACROMONTANA. Podczas pierwszego z nich (zdjęcie u góry) marszałek Marek Woźniak, w towarzystwie przewodniczącej sejmikowej Komisji Kultury Barbary Mroczkowskiej, wręczył odznakę honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego” przedstawicielom organizującego festiwal Stowarzyszenia Miłośników Muzyki Świętogórskiej im. Józefa Zeidlera. Z kolei Pałac Radziwiłłów w podostrowskim Antoninie przez kilka wrześniowych dni był miejscem niezwykłych koncertów (m.in. w wykonaniu Tianyao Lyu – na dolnym zdjęciu) w ramach 45. już odsłony festiwalu „Chopin w barwach jesieni”.

ABO

FOT. ARTUR BOŃSKI

Dostał orła za Piastów

Prof. dr hab. Daniel Makowiecki został kolejnym laureatem Nagrody Lednickiego Orła Piastowskiego.

Nagroda ma charakter honorowy i jest przyznawana raz w roku przez marszałka województwa za wybitne osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych, upowszechniania wiedzy o roli dynastii piastowskiej w historii Polski i Europy oraz ochrony piastowskiego dziedzictwa kulturowego.

24 września na Ostrowie Lednickim odbyła się uroczystość uhonorowania laureata XVIII edycji nagrody. Tym razem Lednicki Orzeł Piastowski trafił w ręce archeologa i archeozoologa prof. dr hab. Daniela Makowieckiego.

Jak wskazała kapituła nagrody, szczególnie miejsce w dorobku naukowym laureata zajmują badania archeozoologiczne Ostrowa Lednickiego oraz początków państwa Piastów. Ostrów Lednicki od lat stanowi ważny obszar jego działalności badawczej. Wieloletnie badania nad tutejszymi znaleziskami przyczyniły się do lepszego poznania funkcjonowania wczesnopiastowskiego ośrodka, jego zaplecza gospodarczego oraz sposobów wykorzystywania zasobów środowiska. ABO

(WIELKO)POLSKIE DROGI

Pełnią istotną funkcję w systemie transportowym regionu, ponieważ łączą najważniejsze miasta i zapewniają spójność komunikacyjną na poziomie województwa. Podległy regionalnemu samorządowi Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu ma w swojej pieczy ponad 2700 kilometrów takich tras. W naszym cyklu przyglądamy się niektórym z nich.

Kto się boi wilczych oczu?

Efektowne rondo na odcinku drogi z Poznania do Zakrzewa.

Wilcze oczy pod Opalenicą.

Mało kto z Wielkopolan nie zna tej drogi, wszak to dojazd (od centrum Poznania lub od S11 i A2) do lotniska Ławica...

I widać to w statystykach. Żadna z opisywanych przez nas dotąd dróg nie miała odcinka, którym przemieszczałoby się średnio ponad 20 tysięcy pojazdów na dobę! A tę liczbę przekroczono na DW 307 między centrum miasta a węzłem Poznań-Ławica na S11 podczas najnowszego, ubiegłorocznego pomiaru ruchu.

Na wokółlotniskowym odcinku droga zyskała zupełnie nowy standard przy okazji Euro 2012. Ale i w ostatnich latach nie brakowało poważnych inwestycji na tej trasie.

W 2022 roku WZDW przebudował (z udziałem samorządów Buku i powiatu poznańskiego) za prawie 8 mln zł skrzyżowanie DW 307 z ulicą Grodzką w Buku. Powstało nowe 4-włotowe rondo o średnicy 40 metrów, przejścia dla pieszych, chodniki i drogi dla rowerów.

Istotne inwestycje zrealizowano też na 4,6-kilometrowym odcinku Poznań-Zakrzewo. Za 45,6 mln zł (z dofinansowaniem UE) powstały ronda turbinowe w Przeźmierowie, w Dąbrowie oraz węzeł Zakrzewo na skrzyżowaniu z S11. Wcześniej (za 17 mln zł) wykonano prace między Zakrzewem a Bukiem. Ko-

lejnym ważnym przedsięwzięciem była budowa obwodnicy Buku o długości 4,1 km, której wartość wyniosła 21,5 mln zł.

Warto też przypomnieć budowę w latach 2011-2014 kilkukilometrowej obwodnicy Opalenicy. Za prawie 44 mln zł (w tym znaczący wkład unijny) powstały m.in. trzy skrzyżowania i trzy ronda, a także drogi dojazdowe o długości 2,8 km. Wybudowano również most przez rzekę Mogilnicę i wiadukt nad linią kolejową E20.

A to nie koniec planowanych prac na tej trasie! Dla WZDW jednym z ważniejszych przygotowywanych przedsięwzięć jest budowa obwodnicy Niepruszewa, która będzie miała prawie 4 km długości. Powstanie też infrastruktura rowerowa od wiaduktu autostradowego do Wygody oraz nowe rondo w Wygodzie.

Ciekawostką jest, że przy DW 307 od kilku lat montowane są specjalistyczne urządzenia odbłaskowe, potocznie określane jako wilcze oczy. Odbijają one światło reflektorów nadjeżdżających pojazdów, tworząc efekt migotania przypominający świecące oczy drapieżnika. Wywołuje to u zwierząt naturalną reakcję obronną, zniechęcając je do wtargnięcia na jezdnię. Tego typu rozwiązanie można spotkać np. w gminie Opalenica. ABO

DW 307

- ▶ **przebieg:** Poznań (DW 433) – Buk – Opalenica – Bukowiec (DW 308)
- ▶ **długość:** 43 km
- ▶ **natężenie ruchu:** 4846-20.586 pojazdów na dobę

Infografika: Zviad Gionti

Jak tu się żyło tysiąc lat temu?

Artefakty sprzed wieków wsparte nowoczesną technologią – to czeka na zwiedzających lednickie muzeum.

– Wystawa jest niezwykle interesująca i mam pewność, że będzie dobrze odbierana – ocenia marszałek Marek Woźniak.

Zwiedzający poznają historię Ostrowa Lednickiego, jednego z najważniejszych ośrodków władzy pierwszych Piastów.

Rekonstrukcje wyglądu dawnych mieszkańców wyspy wykonane na podstawie badań antropologicznych i analiz DNA.

„Córki czasu. Słowianki, Wielkopolanki, Europejki” – to tytuł wystawy czasowej, towarzyszącej inauguracji stałej ekspozycji.

Jak już sygnalizowaliśmy na naszych łamach, 27 sierpnia uroczystie otwarto nową ekspozycję w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. Było to domknięcie wieloletnich, kilkudziesięciomilionowych inwestycji, przeprowadzonych w tej podległej samorządowi województwa instytucji.

– To miejsce niezwykle. Narodowy skarb. Relikty początków polskiej państwowości, osadzone w krajobrazie, który właściwie zachował wszystkie swoje pierwotne cechy – mówił podczas tej uroczystości marszałek Marek Woźniak. – Wystawa jest niezwykle interesująca i mam pewność, że będzie dobrze odbierana, bo jest kwintesencją idei stworzonego tutaj muzeum.

Prace związane z utworzeniem nowej ekspozycji (a także zagospodarowaniem przestrzeni obsługi zwiedzających

– takiej jak muzealny sklep czy kawiarnia z widokiem na Jezioro Lednickie) kosztowały około 15 mln zł. Co przygotowano dla gości placówki za tę kwotę?

Najważniejszą atrakcją jest teraz nowa wystawa stała zatytułowana „Tajemnice początków Polski – Ostrów Lednicki”. Na powierzchni około 1000 m² zwiedzający poznają historię Ostrowa Lednickiego, jednego z najważniejszych ośrodków władzy pierwszych Piastów. Ekspozycja zawiera prawie 1500 autentycznych zabytków archeologicznych z okresu wczesnego średniowiecza, monumentalne rekonstrukcje architektury, oryginalne belki mostów z lat 963-964, dwie łodzie jednopienne (dłubanki) oraz rekonstrukcje wyglądu dawnych mieszkańców wyspy, wykonane na podstawie badań antropologicznych i analiz DNA. Ca-

łość wzbogacają nowoczesne rozwiązania multimedialne, efektowna scenografia oraz interaktywne systemy narracyjne.

Równolegle udostępniono ekspozycję czasową pt. „Córki czasu. Słowianki, Wielkopolanki, Europejki”. To opowieść o historii Wielkopolski od czasów pierwszych Piastów po XX wiek, przedstawiona poprzez doświadczenia kobiet związanych z regionem: Świętosławy, błogosławionej Jolenty, zielarek z Gorzuchowa, Emilii Szczanieckiej, Heleny Modrzejewskiej, Marii Konopnickiej, Jadwigi z Działyńskich Zamoyckiej, Marii Dąbrowskiej oraz Wandy Błęńskiej. Narrację wystawy tworzą zabytki archeologiczne, dzieła sztuki, archiwalia, fotografie, przedmioty codziennego użytku, stroje historyczne, multimedia oraz... autorskie kompozycje zapachowe.

– Pierwszym kamieniem milowym zmian było oddanie do użytku w 2022 roku nowej siedziby, która stanowi serce naszego wielooddziałowego muzeum. Dziś, po prawie czterech latach intensywnych prac, wchodzimy na jeszcze wyższy poziom: otwieramy jedyną w swoim rodzaju przestrzeń dla turystów, wypełnioną historią strefy ekspozycyjną, nowoczesną i inspirującą – nie ukrywał dumy dyrektor MPP Andrzej Kowalczyk. I zapowiedział: – To jednak nie koniec, w planach mamy kolejne inwestycje. Dzięki tym zmianom podniesiemy jakość usług, co pozwoli dotrzeć do nowych odbiorców i zwiększyć frekwencję. Chcemy stać się najważniejszym w Polsce i rozpoznawalnym w Europie centrum wiedzy o początkach państwowości polskiej i kulturze ludowej Wielkopolski.

ABO

KOŁATEK I SPUSZCZEL NIE BĘDĄ JUŻ PODJADAĆ ZABYTKOWEGO KOŚCIOŁA

Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy poinformowało o zakończeniu specjalistycznych prac związanych z fumigacją zabytkowego Kościoła pw. św. Anny i św. Wawrzyńca z Wartkowic, znajdującego się na terenie Wielkopolskiego Parku Etnograficznego w Dziekanowicach. „Ponad 300-letnia drewniana świątynia została poddana kompleksowej dezynsekcji w celu zwalczania szkodników technicznych drewna, w tym kołatka domowego i spuszczela pospolitego” – czytamy w komunikacie MPP. Zastosowana metoda pozwoliła dotrzeć do miejsc zerowania owadów znajdujących się głęboko wewnątrz drewnianych elementów konstrukcyjnych. Po fumigacji (to zwalczanie szkodników środkami chemicznymi w formie dymu lub gazu) wykonano również działania zabezpieczające, mające ograniczyć ryzyko ponownego pojawienia się nieproszonych gości. Inwestycję zrealizowano w ramach programu „Wspieranie działań muzealnych – konserwacja zbiorów 2026”. 107.100 zł na ten cel przekazał resort kultury, a 66.000 zł pochodziło z budżetu samorządu województwa.

ABO

FOT. ARCHIWUM MPP

Opowiedzieć trudną historię

Dzięki nowo wybudowanemu skrzydłu podległej samorządowi województwa placówki niemal trzykrotnie powiększyła się przestrzeń wystawienniczo-edukacyjna Muzeum Martyrologicznego w Żabikowie.

Uroczystość otwarcia rozbudowanego obiektu odbyła się 10 września. Wzięli w niej udział m.in. marszałek Marek Woźniak, przewodnicząca sejmiku Tatiana Sokołowska i członkini zarządu województwa Katarzyna Kretkowska. Uczestnicy wydarzenia złożyli kwiaty przy ścianie śmierci, wysłuchali koncertu wykonanego na skrzypcach będących jednym z muzealnych eksponatów, mogli zapoznać się z fragmentami wspomnień więźniów, odczytywanych przez uczniów lubońskiej szkoły.

I to właśnie kwestia zadbania o edukację młodego pokolenia oraz odniesień do czasów współczesnych przewijała się często podczas kolejnościowych wystąpień.

Praca związana z przekazywaniem wiedzy i bolesnej historii musi nieustannie trwać, ku przestrodze. Musimy zrobić wszystko, aby uniknąć jej powtórzenia. Aktywność muzeum w Żabikowie kierowana do młodych ludzi jest od lat bardzo konsekwentna, bogata i efektywna. Dzięki nowym narzędziom i przestrzeniom będzie mogła być jeszcze lepiej realizowana – mówił marszałek Marek Woźniak. I wskazywał, dlaczego przekazywanie młodzieży wiedzy historycznej jest tak istotne: – Jeżeli młodzi będą świadomi zagrożeń, jest nadzieja na uniknięcie tego, co nie powinno się powtórzyć, czyli powrotu totalitarnej władzy bez kontroli.

Po rozbudowie muzeum staje się przede wszystkim ośrodkiem pozaszkolnej edukacji historycznej, zwłaszcza dla młodego pokolenia. W nowym gmachu istnieją warunki sprzyjające nie tylko prowadzeniu badań nad historią i teraźniejszością, ale też wyciąganiu wniosków na dziś – tłumaczyła dyrektor placówki Anna Ziół-

Mural, na którego tle przemawiał marszałek Marek Woźniak, to jeden z nowych elementów, które pojawiły się dzięki rozbudowie muzeum w Żabikowie.

kowska. – Otaczamy czułą pamięcią wszystkich więźniów niemieckich obozów nazistowskich w Wielkopolsce, prosząc opatrzność i podejmując starania, aby to, co wiemy o ich męczeństwie, nie stało się nigdy naszym osobistym doświadczeniem.

Rozbudowa Muzeum Martyrologicznego w Żabikowie, która rozpoczęła się w 2024

roku, obejmowała wykonanie nowego skrzydła budynku wraz z jego wyposażeniem i przygotowaniem do prowadzenia działalności wystawienniczej, konferencyjnej, edukacyjnej i archiwalnej. Za prawie 24 mln zł powierzchnia placówki zwiększyła się z około 500 m² do ponad 1555 m². W nowym skrzydle znalazły się również biblioteka, sala edukacyjna, magazyny zbiorów, a także amfiteatralna sala konferencyjna.

denencji nazwiska 21.624 więźniów. W obozie rozstrzelano m.in. żołnierzy Armii Krajowej, członków Szarych Siergów, a także Polskiej Partii Robotniczej.

Po rozbudowie muzeum oferuje zwiedzającym nowe wystawy.

Pierwsza z nich, zatytułowana „Ślady przeszłości na terenie byłego niemieckiego obozu karno-śledczego w Żabikowie”, jest poświęcona artefaktom odnalezionym na terenie muzeum

w trakcie realizacji rozbudowy. Z kolei „Otwieramy magazyny, świadectwa historii muzeów w Żabikowie, Forcie VII i Chełmnie nad Nerem” prezentuje m.in. dokumenty i pamiątki dotyczące osób osadzonych w Żabikowie i poznańskim Forcie VII, obiekty związane z pracą przymusową Żydów w Wielkopolsce, przedmioty dokumentujące życie Polaków pod okupacją niemiecką. Z kolei wystawa „Sprawcy”, zajmująca piwnicę budynku nazywanego tzw. willą komendanta, łączącego oba skrzydła muzeum, jest opowieścią o członkach kadry obozowej.

Placówka w Żabikowie to jedno z tych ważnych miejsc w Wielkopolsce, które powinniśmy wszyscy otaczać naszą troską. Dbać o to, aby były odwiedzane – podkreślił podczas wrzeźniowej uroczystości marszałek Marek Woźniak. – Taki jest cel modernizacji i dostosowywania naszych muzeów do oczekiwań współczesnych odbiorców. Staramy się to konsekwentnie realizować, aby stwarzać jak najlepsze warunki tym, którzy chcą poznawać historię.

ABO

Stała wystawa o powstaniu

Wizualizacja fragmentu nowej wystawy stałej zaprojektowanej przez firmę TRIAS.

Postawiono kolejny ważny krok związany z budowaniem przez samorząd województwa (przy wsparciu finansowym resortu kultury) nowym Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919.

27 sierpnia dyrekcja Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości (jego częścią jest MPW) podpisała z firmą TRIAS umowę na realizację wystawy stałej. Wykonawcą będzie więc ten sam podmiot, który wcześniej wygrał konkurs na projekt tej ekspozycji.

Cieszę się, że kolejny tak ważny krok formalny mamy szczęśliwie za sobą. To stwarza realną szansę na otwarcie nowego muzeum w roku 110. rocznicy wybuchu naszego zwycięskiego powstania – podkreśla marszałek Marek Woźniak. – Wystawa stała ma w czytelny i atrakcyjny sposób ukazać nie tylko przebieg samego powstańczego zrywu, ale też prawie 200 lat dążenia Wielkopolan do niepodległości. Jestem przekonany, że zaproponuje odwiedzającym wciągającą narrację, szybko stanie się popularną wizytówką naszego regionu.

Wystawa stała to najważniejsza część każdego nowoczesnego muzeum. To od jej formy, czytelności i emocjonalnego przekazu, odpowiedniej scenografii, zależeć będzie popularność naszej placówki – wtóruje marszałkowi dyrektor WMN Przemysław Terlecki. – Pracują nad tym z nami wybitni historycy i doświadczeni zawodowcy z wielu branż. Na pierwszym miejscu będą prezentowani

znani z imienia i nazwiska bohaterowie, mężczyźni i kobiety, bez których tak spektakularny sukces byłby niemożliwy. Potem dojdą eksponaty i towarzysząca współczesnym muzeom narracyjnym nowoczesna technologia.

„Na co dzień praca, w chwilach próby zwycięstwo” – to hasło przewodnie planowanej opowieści. Jak wspomniano, ma ona dotyczyć nie tylko samego przebiegu i okoliczności insurekcji z lat 1918-1919, ale przybliżyć też wielkopolską drogę do niepodległości oraz pokazywać fenomen kulturowej od lat regionalnej pamięci o wydarzeniach sprzed ponad wieku. To ma być też – jak wskazuje WMN – pretekst do zastanowienia się, czy wartości bliskie naszym przodkom, takie jak wolność, niepodległość, odpowiedzialność, pracowitość, bohaterstwo, współpraca i zgoda są wciąż aktualne i także dziś stanowią źródło inspiracji podejmowanych działań.

Na przygotowywanej wystawie, o powierzchni prawie 4 tysięcy metrów kwadratowych, zobaczymy niemal 2 tysiące wyjątkowych, oryginalnych eksponatów, świadków opowiadanej historii. Część z nich prezentowana była dotąd w starej siedzibie MPW, czyli w Odwachu na Starym Rynku. Jak zapowiada muzeum, już wkrótce niektóre z nich (zwłaszcza te wymagające konserwacji) zostaną być pakowane przed „przeprowadzką” do budynku powstającego u stóp Wzgórza św. Wojciecha. ABO

Dzięki inwestycji za prawie 24 mln zł powierzchnia placówki zwiększyła się z około 500 m² do ponad 1555 m².

Nowe wystawy, biblioteka, sale konferencyjne i edukacyjne – to wszystko czeka teraz na odwiedzających placówkę.

Umowę na wykonanie ekspozycji podpisano 27 sierpnia w Poznaniu.

Targi, rynki, bazary...

O miejscach, w których ludzie się zbierali, spotykali, wymieniali towarami i różnymi przedmiotami.

Marek Rezler

Niemal od początków osadnictwa ludzie mieli swoje ulubione miejsca, w których się zbierali, spotykali, wymieniali towarami i różnymi przedmiotami. W miarę upływu czasu te miejsca nabierały na swój sposób urzędowego kształtu, były coraz bardziej uporządkowane. Tworzyły się osady, wsie i miasta o różnym statusie urzędowym. Niemal zawsze jednak w miejscu najwygodniejszym, w centrum, odbywał się handel, przekazywano bieżące informacje, w razie konieczności gromadzono tam mieszkańców. A że zorganizowane osadnictwo odbywało się na prawie ustanowionym w państwach niemieckich, z czasem te place otrzymały nazwę rynku – od Ring – pierścień.

Zadaniem wsi otaczających lokacyjny Poznań było zaopatrywanie miasta w żywność; na wieś z kolei przekazywano produkty rzemieślnicze. Z czasem, w miarę włączania kolejnych wsi w granice miasta, wsie stawały się dzielnicami, ale handel w tych miejscach rozwijał się i trwa nadal, choć w urozmaiconej formie.

Z głównym biurowcem

Oczywiście najbardziej reprezentacyjnym miejscem w Poznaniu, już od XIII wieku, był rynek nowo założonego miasta, który spełniał wszelkie wymogi związane z lokacją na prawie magdeburskim. Tutaj się handlowało, przekazywało dyspozycje władz miejskich. Tu wreszcie, nieco z boku (dla podkreślenia przebiegu Poznańskiego Szlaku Królewskiego), stoi niegdyś główny biurowiec miasta, czyli Ratusz, od połowy XVI stulecia stanowiący główną ozdobę i atrakcję miejsca. Cały plac obejmuje około 2 hektarów i jest kwadratem o boku w przybliżeniu 141 metrów, co sprawia, że jest trzecim pod względem obszaru (po krakowskim i wrocławskim) rynkiem w Polsce.

Zabudowa rynku (jak w każdym lokowanym mieście) podlegała surowym rygorom urbanistycznym. Na każdej z czterech pierzei były (i są) dwa ciągi po osiem kamieniczek każdy. Kamieniczka miała część frontową, przeznaczoną na handel i pomieszczenie warsztatu rzemieślniczego oraz część mieszkalną. Z tyłu posesji, po drugiej stronie podwórza i po bokach, znajdowały się zabudowania gospodarcze, a pośrodku dziedzińca były dwa otwory: studnia i niedaleko... otwór kloaczny, spełniający równocześnie funkcję śmietnika. Nikt wtedy nie myślał o drobnostrojach i fatalnej lokalizacji obydwu miejsc. Dziś archeolodzy chętnie odkrywają drugi z tych dołów, bowiem ich niegdyśjsza zawartość znakomicie konserwowała wyrzucone przedmioty. Jednak mimo wieków, zapach pozostał...

Stary Rynek – na każdej pierzei były (i są) dwa ciągi po osiem kamieniczek.

Rynek Jeżycki otacza zachowana secesyjna zabudowa.

Kramy i pałace

Centrum rynku było ciasno zabudowane kramami o różnej wielkości i o odmiennym przeznaczeniu. Niektóre kramy (zwłaszcza te przedłużające formą loggie Ratusza) były tak skonstruowane, że po otwarciu okiennica zasłaniająca wnętrze sklepu/warsztatu, pełniła funkcję lady.

Układ kamieniczek w zasadzie przetrwał do dziś, z wyjątkiem dwóch z nich, zakupionych przez Działyńskich i kolejnych dwu – przez Górków. Z połączenia tych budowli powstały pałace wewnątrzmięskie. Pierwszy ma dziedzińiec wewnętrzny, przeznaczeniem i funkcją naśladujący dziedzińiec i zewnętrzny gazon w pałacu pozamiejskim. Trzeci pałac, Mielżyńskich, na narożniku Starego Rynku i ulicy Wronieckiej, powstał z przebudowy kamienicy. Należy jednak podkreślić, że niezależnie od losów przebudowy, nigdy nie przekraczało wyznaczonej liczby kondygnacji. Kamienicę można było bez obaw stroić i ozdabiać, ale nie mogła być wyższa od budowli sąsiednich. Obywatelskość mieszczańska w pełni obowiązywała.

Zachowana secesja

Jeżyce zostały włączone w granice Poznania 1 kwietnia 1900 roku, ale już dziewięć lat wcześniej wytyczono na obszarze wsi kwadratowy zarys rynku i sieci ulic, istniejący do dziś. Dodajmy, że wcześniej rynek w Jeżycach znajdował się w nieco

innym miejscu, w pobliżu Kościoła pw. św. Floriana. Bardzo wcześniej też nowy Rynek Jeżycki został obudowany efektownymi, secesyjnymi kamienicami, a w 1910 roku uruchomiono tamtędy linię tramwajową łączącą Most Teatralny z ulicą Polną. Tę zabudowę zachowano do dziś, poza pierzeją zachodnią, gdzie niektóre kamienice zostały zniszczone w czasie walk o miasto w 1945 roku. W sumie jest to rejon miasta dobrze zachowany, wiążący tradycje przeszłości z czasem nam współczesnym.

Inaczej było z Rynkiem Łazarskim, kontynuującym tradycje wsi Święty Łazarz – nazwą nawiązującą do założonego niegdyś w pobliżu (zachowanego do dziś) Szpitala św. Łazarza. Obszar o romboidalnym kształcie, z czasem zyskał sobie sławę rejonu o starych tradycjach poznańskich. Słynnymi mieszkańcami tej części miasta byli Wujka Ceśku – Stanisław Strugarek i redaktor Jacek Hałasik, którego osoby nie trzeba przypominać.

W miejscu stawu

Plac Bernardyński zaczął się kształtować już w XV wieku, a swą nazwę zawdzięcza położonemu tam zespołowi klasztornemu oo. bernardynów (obecnie oo. franciszkanów), który swymi wieżami do dziś wskazuje kierunek przechodniom i turystom. Ostateczny kształt tego miejsca został ustalony w latach 1804-1805. Nieco później powstał budynek Liceum św. Ma-

Plac Bernardyński zaczął się kształtować już w XV wieku.

Rynek Łazarski – tradycja w nowoczesnej odsłonie.

rii Magdaleny, a zaraz obok, przy ulicy Długiej, jest zespół Klasztoru Sióstr Miłosierdzia (Szarytek) i Szpitala Przemienienia Pańskiego z uroczą studnią Madonny Syktyńskiej ufundowaną przez Edwarda Raczyńskiego.

Na Placu Wielkopolskim, niegdyś Sapieżyńskim, w południowej części znajdował się staw na spiętrzonej, przepływającej tamtędy Bogdance. Po 1876 roku rejon ten osuszono. Z dawnej, dość zwartej zabudowy tego miejsca, do dziś ocalał budynek sądu, obecnie Archiwum Państwowego i jedna z kamienic. Zniszczenia z okresu walk o miasto w 1945 roku spowodowały, że otoczenie Placu Wielkopolskiego zbudowano na nowo, częściowo w duchu socrealistycznym.

Inaczej było na Rynku Śródeckim. Ta osada jest starsza od lokacyjnego Poznania (początkowo nawet rozważano umieszczenie właśnie tam nowego miasta). Nic więc dziwnego, że początkowo rynek na Śródcie był większy od Starego Rynku; na środku stał ratusz. Liczne przebudowy sprawiły, że do dziś ocalały przede wszystkim uroczy, gotycki Kościół pw. św. Małgorzaty i charakterystyczny Klasztor oo. Filipinów.

Wschód i Wilda

Geneza powstania Rynku Wildckiego łączyła się z pojawieniem się Wierzbic, czyli Wildy i... charakterystycznymi zdjęciami wiatraków, które kojarzyły się z tą okolicą. W latach dziewięćdziesiątych XIX wie-

ku rozpoczęła się realizacja założenia urbanistycznego w tym miejscu, przeważnie secesyjnego. Powstały stopniowo m.in.: Kościół pw. Maryi Królowej (wcześniej św. Mateusza), zaprojektowany przez Oskara Hossfelda, Państwowa Wyższa Szkoła Budowy Maszyn (dziś jest tam siedziba rektoratu Politechniki Poznańskiej), dom starców ufundowany przez Gotthilfa Bergera. Uwagę zwracają tu często jeszcze spotykane budynki fachszytów, czyli o konstrukcji szkieletowej, i uroczą kapliczką wbudowaną w narożnik jednego z nich.

Stosunkowo nowym placem targowym w Poznaniu jest Rynek Wschodni, który zaczęto projektować na początku XX wieku, w miejscu dawnego folwarku biskupiego. W 1909 roku odkupiono od oberżysty Roberta Schulza plac, na którego pierzei wschodniej i zachodniej bardzo szybko ustawiono szeregi kamienic z przeznaczeniem mieszkalnym i handlowym. Na uwagę w tej części miasta zasługuje budynek straży pożarnej; z czasem nieformalnym symbolem tego rynku stała się charakterystyczna wieża do suszenia wężów pożarniczych. Jako ciekawostkę można podać, że w 1930 roku na Rynek Wschodni doprowadzono pierwszą w Polsce linię trolejbusową.

W każdym starym mieście rynki stanowią podsumowanie opowieści o rozwoju, tradycjach i legendach związanych z danym miejscem. Warto je poznawać. ■

W SKRÓCIE

ŚWIAT KOLEI

Liczna delegacja z Wielkopolski, na czele z wicemarszałkiem Wojciechem Jankowiakiem, przedstawicielami Departamentu Transportu UMWW i Kolei Wielkopolskich, odwiedziła odbywające się we wrześniu w Berlinie Targi InnoTrans 2026. Jedno z największych na świecie wydarzeń branży taboru kolejowego było okazją do zapoznania się z najnowszymi propozycjami producentów oraz do spotkań z aktualnymi i potencjalnymi partnerami województwa w dziedzinie transportu szynowego.

10 LAT Z JAPONIĄ

29 września w krotoszyńskim ratuszu wicemarszałek Krzysztof Grabowski uczestniczył w uroczystości z okazji 10-lecia partnerstwa Krotoszyna z japońskim miastem Okinoshima. W wydarzeniu wzięli udział polscy i japońscy samorządowcy oraz dyplomaci. Samorząd województwa od początku wspiera tę unikalną w skali kraju współpracę, która rozpoczęła się od... zawodów sumo, a obecnie obejmuje już wiele dziedzin życia.

ŚWIĘTO MOŁDAWII

35. rocznicę proklamacji niepodległości Republiki Mołdawii świętowano 3 września podczas uroczystości zorganizowanej w Warszawie przez ambasadę tego kraju. Samorząd Województwa Wielkopolskiego, który aktywnie współpracuje z mołdawskimi partnerami (m.in. w zakresie rozwoju tamtejszych OSP), reprezentował wicemarszałek Krzysztof Grabowski, który podczas rozmowy z ambasadorem Violetą Agrici przekazał list gratulacyjny od marszałka Marka Woźniaka.

Co dostaniemy z UE?

Lepiej rozwinięte regiony wspólnie apelują o odpowiednie traktowanie w nowej unijnej perspektywie budżetowej.

Przedstawiciele województw mazowieckiego, dolnośląskiego, pomorskiego, śląskiego i wielkopolskiego oraz Warszawy, Gdańska, Katowic, Poznania i Wrocławia przyjęli we wrześniu w stolicy wspólne stanowisko dotyczące zasad podziału środków i poziomu unijnego współfinansowania po 2027 r.

To głos w dyskusji nad zasadami wsparcia w przyszłej perspektywie unijnej oraz nad ostatecznym kształtem Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego na lata 2028-2034, zabierany przez najbogatsze polskie województwa. Warszawa i okolice zaliczają się do unijnej kategorii regionów lepiej rozwiniętych, a województwa wielkopolskie i dolnośląskie (do których wkrótce dołączą pomorskie i śląskie) to tzw. regiony przejściowe.

Sygnatariusze podkreślają, że klasyfikacja regionów opiera się na wskaźnikach statystycznych, które nie pokazują pełnej skali różnicowań wewnętrznych.

Stanowisko podpisali samorządowcy z pięciu regionów.

– Status regionu przejściowego oznacza, że pomyślnie się rozwijamy. Nie może to jednak spowodować, że w przyszłej perspektywie będziemy mieli ograniczone fundusze – mówił po podpisaniu wspólnego stanowiska w Warszawie wicemarszałek Wojciech Jankowiak. – Wielkopolska jest regionem zróżnicowanym wewnętrznie i wymaga interwencji w tym zakresie. Dotyczy to chociażby likwidacji wykluczenia komunikacyjnego w wielu częściach województwa.

Najważniejszym postulatem samorządowców jest zapewnienie regionom adekwatnej alokacji środków w przeliczeniu na mieszkańca. Przy jej ustalaniu powinny być uwzględniane rzeczywiste potrzeby rozwojowe, koszty świadczenia usług publicznych, znaczenie pełnionych funkcji i realizowanych inwestycji oraz zróżnicowanie wewnętrzne regionów. Samorządy postulują także terytorialne przypisanie środków do poszczególnych regionów.

Chorwackie partnerstwo

Od 17 do 19 września wielkopolska delegacja z wicemarszałkiem Krzysztofem Grabowskim przebywała z oficjalną wizytą w żupanii vukovarsko-srijemskiej.

Z tym chorwackim regionem nasze województwo łączy już od 13 lat oficjalne partnerstwo. O wzmocnieniu tej współpracy, zwłaszcza w obszarze rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, rozmawiano podczas dwustronnych spotkań, w których uczestniczył m.in. żupan Ivan Bosančić. Omówiono charakterystykę i uwarunkowania produkcji rolnej w obu regionach, a także sposoby wspierania obszarów wiejskich przez samorządy. Wielkopolanom przedstawiono też gminy Bogdanovci oraz Stari Jankovci jako potencjalnych

partnerów do nawiązania oficjalnej współpracy z gminą Ostrów Wielkopolski.

Wielkopolanie odbyli ponadto spotkania w Zagrzebiu: w polskiej ambasadzie oraz w siedzibie „CroTaste – House of Croatian Food”, specjalnym sklepie z produktami od lokalnych producentów z całej Chorwacji. Prowadząca go spółka już kilkakrotnie na zaproszenie naszego województwa prezentowała swoją ofertę na Targach Smaki Regionów w Poznaniu.

Na zakończenie wizyty wielkopolska delegacja wzięła udział w otwarciu 61. edycji wydarzenia „Jesień w Vinkovcach” – największego festiwalu folkloru w tej części Europy, który kultywuje tradycje pieśni i tańca Sławonii.

Tematem rozmów w Chorwacji była głównie współpraca w dziedzinach rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

O wodzie w Bolonii

W dniach 16-17 września w Bolonii odbyło się posiedzenie Sojuszu europejskich regionów na rzecz odporności wodnej, którego członkiem jest również województwo wielkopolskie.

Skupiający obecnie 29 regionów sojusz powstał w marcu 2026 roku. Ma być odpowiedzią na fakt, że wobec intensywnych opadów, długotrwałych susz i narastającego zagrożenia powodziowego samorządy coraz częściej stają w obliczu kryzysów klimatycznych, których przezwyciężenie wymaga współpracy ponad granicami administracyjnymi. Wśród celów sojuszu są strategiczne wzmocnienie bezpieczeństwa terytorialnego, promowanie zrównoważonych inwestycji w nowoczesną gospodarkę wodną oraz wzmocnienie

głosu regionów w kształtowaniu unijnej polityki klimatycznej.

Gospodarzem spotkania był przewodniczący regionu Emilia-Romania Michele de Pascale, a wśród gości znaleźli się m.in. wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej ds. spójności i reform Raffaele Fitto oraz komisarz ds. środowiska, odporności wodnej i konkurencyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym Jessica Roswall.

Podczas posiedzenia nasz region reprezentowały przedstawicielki Departamentu Zarządzania Środowiskiem i Klimatu UMWW, Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego, Biura Informacyjnego Województwa Wielkopolskiego w Brukseli oraz Biura Współpracy Międzynarodowej UMWW.

ABO, BIWW

Uczestnicy posiedzenia w Bolonii.

Czym jest „prawo do pozostania”?

Wyjazdowe posiedzenie prezydium Europejskiego Komitetu Regionów, z udziałem marszałka Marka Woźniaka, odbyło się w irlandzkim Mullingar.

Nie tylko swoboda przemieszczania się, ale i odpowiednie warunki do pozostania w swoim miejscu zamieszkania powinny być dostępne dla obywateli UE – wskazują europejscy samorządowcy.

Tradycją jest, że wyjazdowe posiedzenia prezydium Europejskiego Komitetu Regionów (którego członkiem jest również marszałek Marek Woźniak) odbywają się w kraju sprawującym unijną prezydencję. Tym razem samorządowcy z UE obradowali 23 września w irlandzkim Mullingar.

Podczas posiedzenia przyjęto deklarację z Mullingar pt. „Przyszłość, w której warto będzie pozostać w swoim miejscu zamieszkania”, będącą reakcją Komitetu Regionów na inicjatywę Komisji Europejskiej w tym zakresie.

Chodzi o „prawo do pozostania”, które jest uzupełnieniem podstawowej unijnej swobody przemieszczania się. Opiera się ono na założeniu, że miejsce zamieszkania powinno oferować odpowiednie perspektywy życia, pracy, zakładania rodziny i rozwoju. W deklaracji wskazano, że samorządy muszą odgrywać

główną rolę w opracowaniu, wdrażaniu i monitorowaniu rozwiązań dostosowanych do lokalnych potrzeb, które zapewnią obywatelom realny wybór między pozostaniem w miejscu pochodzenia a wyjazdem.

Podczas irlandzkiego posiedzenia prezydium komitetu jego członkowie dyskutowali również na temat konkurencyjności i innowacyjności w regionach Europy. W debacie podkreślono znaczenie współpracy międzyregionalnej w tych dziedzinach w oparciu o unijny wspólny rynek.

ABO, BIWW

Europejskie dni bezpieczeństwa na drogach

ROADPOL Safety Days to europejska inicjatywa, której przyświeca idea „wizji zero” – dążenie do tego, aby w zdarzeniach drogowych nie było ofiar śmiertelnych.

Edukacja przez zabawę jest najlepszą formą nauczania zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego wśród najmłodszych.

Wróciliśmy już z wakacji, trwa nowy rok szkolny. Niemniej wciąż „ciągnie” nas na świeże powietrze, by cieszyć się z jeszcze ciepłych i słonecznych dni.

Lokalne społeczności, samorządy, organizacje przygotowały w ostatnim czasie sporo wydarzeń dla tych, którzy chcieli spędzić czas na wolnym powietrzu. Warto było skorzystać z okazji, by zwrócić uwagę uczestników spotkań na kwestię bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Poznaniu zaangażował się czynnie w przygotowanie wydarzeń, które odbywały się w naszym województwie.

Pokusa skosztowania tradycyjnego rumpucia – lokalnej potrawy – zaprowadziła nas do Rokietnicy, gdzie już od wielu lat, w pierwszy weekend września, organizowany jest wielki gminny festyn. Tradycyjnie już, wraz z funkcjonariuszami jednostki lokalnej oraz Komendy Wojewódzkiej Policji zorganizowaliśmy stoisko, przy którym każdy chętny mógł porozmawiać z nami o problematyce bezpieczeństwa ruchu drogowego. Od-

ważniejsi mogli spróbować swoich sił w teście wiedzy o przepisach ruchu. Na zwycięzców czekały nagrody i puchary. Każdy, kto odwiedził nasze stoisko, otrzymał mały upominek w postaci odblasku czy podręcznego kodeksu rowerzysty.

Tydzień później odwiedziliśmy Cerekwicę, gdzie lokalny samorząd oraz władze gminy Rokietnica zorganizowały wydarzenie pod nazwą „Moto Eko Art”. Również tam nie brakowało występów artystycznych przygotowanych przez dzieci i młodzież. Można było uczestniczyć w różnego rodzaju warsztatach, a na dzieci czekało wiele atrakcji.

Pracownicy poznańskiego WORD-u zorganizowali pogadanki dla dzieci i młodzieży, między innymi z zakresu przepisów regulujących poruszanie się na rowerze i hulajnodze elektrycznej. Uczestnicy wydarzenia mogli otrzymać kamizelki odblaskowe, które na pewno przydadzą się w jesienne dni. Z kolei policjanci przygotowali tor przeszkód, który trzeba było pokonać w tzw. alkooglach, imitujących widzenie po spożyciu alkoholu. Można powiedzieć, że uczestnicy tego testu nie mie-

li łatwo... Wreszcie dla szukających mocniejszych wrażeń czekał symulator dachowania, przygotowany przez Automobilklub Wielkopolski.

Kolejny weekend spędziliśmy w Napachaniu, gdzie już od piętnastu lat organizowany jest Amatorski Turniej Piłkarski im. Marcina Matysia. Wraz z funkcjonariuszami policji zorganizowaliśmy

FOT. ARCHIWUM WORD POZNAN

Przeprowadziliśmy dziesiątki rozmów, odpowiedzieliśmy na setki pytań i rozdaliśmy jeszcze więcej elementów odblaskowych.

tam stoisko bezpieczeństwa ruchu drogowego. Przeprowadziliśmy dziesiątki rozmów, odpowiedzieliśmy na setki pytań i rozdaliśmy jeszcze więcej elementów odblaskowych i literatury edukacyjnej.

Z kolei do Śremu sprowadziła nas akcja edukacyjna pod nazwą „Bezpieczna Droga do Szkoły”, adresowana do

pierwszoklasistów tutejszych i okolicznych szkół podstawowych, organizowana w ramach policyjnego programu działań profilaktycznych. Podczas spotkania z policjantami i nami dzieci mogły poznać zasady bezpiecznego poruszania się, przechodzenia przez jezdnię, zobaczyć, jak policjanci kierują ruchem. Każdy maluch został przez

nas zaopatrzony w odblaskową opaskę.

Od 16 do 22 września prowadzone były działania w ramach kolejnej edycji ROADPOL Safety Days, organizowanej w całej Europie. Celem kampanii jest zwrócenie uwagi na bezpieczeństwo w ruchu drogowym, zwłaszcza niechronionych uczestników ruchu, jakimi są piesi i rowerzyści.

Tegoroczne spotkanie miało miejsce przy wejściu głównym na Międzynarodowe Targi Poznańskie. Uczestniczyli w nim przedstawiciele Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu, strażnicy Straży Miejskiej Miasta Poznania, przedstawiciele Polskiego Związku Motorowego, Automobilklubu Wielkopolski, Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Poznaniu, Państwowej Inspekcji Pracy, KRUS-u, ratownicy drogowi. Oczywiście, nie zabrakło też reprezentantów poznańskiego Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego, którzy przez cały rok promują bezpieczne zachowania na drodze zarówno wśród dzieci, młodzieży, jak i seniorów, bo bezpieczna droga to mniej wypadków i ludzkich tragedii.

Marek Szykor WORD Poznań

Miasteczko bezpieczeństwa ruchu drogowego przed MTP w Poznaniu.

WOJEWÓDZKA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO W POZNANIU

www.brd.poznan.pl

Redaguje zespół: Sławomir Brandt, Maciej Bednik, Marek Szykor, Dariusz Fleischer
Adres redakcji: WORD, 61-623 Poznań, ul. Wilczak 53, tel. 61 829-01-88

Co dalej z funduszami dla obszarów wiejskich?

Trwają konsultacje i dyskusje dotyczące budżetu UE na lata 2028-2034.

Od 22 lat samorządy lokalne, organizacje pozarządowe i mieszkańcy naszego regionu mają możliwość korzystania ze środków unijnych, realizując tysiące ważnych i potrzebnych projektów. Dzięki funduszom europejskim przeznaczonym na wsparcie rolnictwa i obszarów wiejskich w Wielkopolsce powstały nowe odcinki dróg, sieci kanalizacyjnych i wodociągowych.

Zmodernizowano lub wybudowano świetlice wiejskie w niemal każdej gminie województwa wielkopolskiego. Znaczącą pomoc finansową skierowano na zadania związane z melioracją i scalaniem gruntów. Za pośrednictwem środków z programu LEADER w regionie rozwijała i nadal rozwija się mała przedsiębiorczość, powstają nowe firmy i miejsca pracy. Rewitalizowane są place zabaw, siłownie zewnętrzne, boiska i obiekty lekkoatletyczne, skwery, parki czy zabytki. Lokalne grupy działania podejmują szereg działań, aby aktywizować, integrować mieszkańców i popularyzować wiedzę na temat lokalnego dziedzictwa kulturowego i kulinarnego.

Na lata 2028-2034

Równoległe z wdrażaniem Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na

lata 2023-2027 trwają prace nad kształtem nowego budżetu Unii Europejskiej na kolejny siedmioletni okres. Wstępne ramy zostały już zaproponowane przez Komisję Europejską. Na poziomie krajowym Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej prowadzi prace nad Planem Partnerstwa Krajowego i Regionalnego dla Polski na lata 2028-2034 (PPKR). To dokument, który będzie określał zakres tematyczny zadań możliwych do dofinansowania.

– Przez ponad dwie dekady obszary wiejskie w Wielkopolsce skorzystały ze wsparcia na kwotę blisko 2,5 miliarda złotych w ramach zadań dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Jesteśmy świadkami znaczącego postępu cywilizacyjnego, jaki dokonał się w naszym regionie. Mieszkańcy mają dostęp do nowoczesnej infrastruktury, co znacząco podnosi komfort i jakość życia – mówi wicemarszałek województwa Krzysztof Grabowski. – Fundusze w ramach Wspólnej Polityki Rolnej stanowią ważny instrument wsparcia, który ułatwia podejmowanie decyzji inwestycyjnych. Z tego powodu aktywnie zabiegamy o to, aby w nowym budżecie UE na lata 2028-2034 przewidziano środki na dalszy zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.

FOT. EWA WITKON

11 września w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu odbyła się konferencja dla lokalnych grup działania poświęcona m.in. przyszłej perspektywie budżetu UE. Gospodarzem spotkania był wicemarszałek Krzysztof Grabowski, a w roli prelegentów wystąpili poseł do PE Krzysztof Hetman, dyrektor Departamentu PROW UMWW Izabela Mroczek, dyrektor Departamentu Wdrażania EFS Sylwia Wójcik, Dyrektor Departamentu Wdrażania Programu Regionalnego Paweł Napierała oraz zastępca dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej Michał Kurzawski.

Wspólne źródło

Podstawową różnicą względem wcześniejszych budżetów UE jest scentralizowanie wielu funduszy do jednego wspólnego źródła, dla którego określono odpowiednie przepisy i regulacje. Co to w praktyce oznacza? Na ten temat dyskutowano podczas konferencji z udziałem lokalnych grup działania, która odbyła się w sali sesyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu z inicjatywy gospodarza spotkania, wicemarszałka Krzysz-

tofa Grabowskiego. W wyrażeniu uczestniczył m.in. poseł do Parlamentu Europejskiego Krzysztof Hetman, który przybliżył aktualne informacje na temat stanu prac z perspektywy Brukseli i podkreślił znaczenie lokalnych grup działania dla rozwoju regionów.

– Mam świadomość, że planowane połączenie unijnej polityki spójności ze Wspólną Polityką Rolną powoduje obawy co do dalszego funkcjonowania lokalnych grup działania i środków na wsparcie rozwoju lokalne-

go. Chciałbym zapewnić, że w dokumentach, które opracował Parlament Europejski, znalazło się miejsce dla LGD i jestem przekonany, że również na poziomie krajowym uda się określić odpowiednią pulę środków na rozwój lokalny z udziałem grup – powiedział poseł Krzysztof Hetman.

Na rozwój lokalny

Zastępca dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej UMWW Michał Kurzawski odniósł się do najważniejszych założeń PPKR, zwracając uwagę na to, że w ramach proponowanego budżetu UE w latach 2028-2034 Polska ma otrzymać rekordową pulę ponad 123 miliardów euro.

– Postulaty Polski wobec nowego budżetu dotyczą w głównej mierze utrzymania silnej polityki spójności jako instrumentu, który gwarantuje rozwój regionów, sprzeciwu wobec nadmiernej centralizacji zarządzania funduszami UE, zachowania wysokiego poziomu finansowania Wspólnej Polityki Rolnej, większego wykorzystania środków na badania i innowacje oraz większego finansowania bezpieczeństwa i ochrony granic UE, zwłaszcza dla wschodnich regionów przygranicznych – powiedział dyrektor Kurzawski.

Dyrektor Departamentu PROW UMWW Izabela Mro-

czek zaprezentowała uczestnikom konferencji informacje ze spotkania, które wcześniej zorganizowało Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na temat Wspólnej Polityki Rolnej w nowym unijnym budżecie. Zwróciła się do przedstawicieli LGD z prośbą o aktywny udział w prowadzonych negocjacjach na poziomie krajowym i apelowanie do ministra i parlamentarzystów o wygospodarowanie środków na rozwój lokalny.

Spotkanie poświęcone było również omówieniu bieżącego stanu wdrażania instrumentu LEADER w obecnej perspektywie finansowej, który realizowany jest w formule wielofunduszowej. Informację na ten temat zaprezentowali dyrektor Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego Sylwia Wójcik, dyrektor Departamentu Wdrażania Programu Regionalnego Paweł Napierała oraz dyrektor Departamentu PROW Izabela Mroczek.

O wypowiedź na temat oczekiwań względem nowego budżetu Unii Europejskiej poprosiliśmy przedstawicieli LGD oraz samorządów lokalnych, którzy korzystali ze wsparcia w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, PROW 2014-2020 oraz Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Grzegorz Grzunka

prezes zarządu Stowarzyszenia Wrota Wielkopolski

– Nasze doświadczenia pokazują, że RLKS działa tam, gdzie decyzje zapadają blisko mieszkańców. Nabory w powiecie kępińskim cieszą się dużym zainteresowaniem, a środki są sprawnie kontraktowane. Od perspektywy 2028-2034 oczekujemy, po pierwsze, ciągłości – gwarantowanej alokacji na RLKS w rozdziale regionalnym PPKR i środków na LEADER w WPR nie mniejszych niż obecnie oraz naborów bez luki między perspektywami. Po drugie – uproszczenia: ujednoliconych zasad dla wszystkich funduszy, powszechnych kwot ryczałtowych dla małych projektów i szybszych zmian w strategiach. Po trzecie – jasnego podziału odpowiedzialności przy rozliczaniu za rezultaty. Po czwarte – ukierunkowania terytorialnego interwencji krajowych PPKR, by wieś nie konkurowała o środki z silniejszymi miastami. Zależy nam, by RLKS nadal wspierał przedsiębiorczość, aktywność społeczną i drobną infrastrukturę służącą mieszkańcom. Samorząd województwa może liczyć na nas jako na partnera w programowaniu rozdziału regionalnego.

Stanisław Piechota

wójt gminy Miedzichowo

– Dla gminy Miedzichowo niezwykle istotne jest utrzymanie w przyszłości szerokich możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację zadań odpowiadających na rzeczywiste potrzeby mieszkańców. Dotychczas fundusze, w tym środki EFS czy PROW, pozwalały nam realizować inwestycje i przedsięwzięcia w bardzo różnych obszarach – od infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej i społecznej, poprzez działania kulturalne, sportowe i edukacyjne, aż po projekty służące poprawie jakości życia mieszkańców. Oczekujemy, że również w kolejnych latach dostępne będą programy umożliwiające finansowanie zarówno tradycyjnych zadań samorządów, jak i nowych wyzwań, w tym związanych z bezpieczeństwem i obronnością, ochroną ludności, odpornością infrastruktury czy przeciwdziałaniem skutkom zmian klimatu, w tym dalszej gazyfikacji. Ważne jest także, aby programy były dostępne dla mniejszych gmin, procedury naboru i rozliczania środków były możliwie proste, a kryteria uwzględniały niejednokrotnie bardzo specyficzne uwarunkowania, właściwe dla danej gminy.

Karol Skrzypczak

burmistrz Miejskiej Góry

– W nowej perspektywie finansowej z budżetu UE na lata 2028-2034 oczekiwałbym dalszych środków na rozwój obszarów wiejskich, w szczególności na modernizację SUW, a także na budowę rezerwowego zasilania w wodę, tj. nowe ujęcia wody wraz z magistralami wodociagowymi. Ma to istotne znaczenie w kontekście bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej. Ponadto chciałbym, żeby znaczne środki trafiły na rozwój dróg lokalnych. Z wcześniejszych budżetów UE udało się dużo zrobić w tym kontekście, ale potrzeby są nadal ogromne. Widzę także konieczność przeznaczenia środków finansowych na rozwój centrum wsi, w tym świetlic wiejskich, wiat, placów zabaw. Są to miejsca spotkań i integracji mieszkańców. Część środków przeznaczyłbym na walkę z deficytem wody i suszą, w szczególności na budowę zbiorników retencyjnych. Istotną sprawą jest także transformacja energetyczna, dlatego kolejne fundusze zagospodarowałbym na budowę odnawialnych źródeł energii. Te działania z pewnością poprawią jakość życia mieszkańców.

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Materiał finansowany ze środków UE w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, opracowany przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego
Instytucja Zarządzająca Planem Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stronę redaguje: Adrian Kapuściński, Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 626 60 00, e-mail: ksow@umww.pl, www.dprow.umww.pl

Emocje do końca – Wielkopoleanie zdecydowali!

Za nami rekordowa edycja plebiscytu „Łączy nas WIELkopolskiE”! W jubileuszowej, piątej odsłonie oddano ponad 23 tysiące głosów – najwięcej w historii.

Głosowanie rozpoczęło się 16 września o godz. 8 i trwało 10 dni. Już od pierwszych godzin było widać duże zaangażowanie nominowanych. Zanotowano w sieci kilkadziesiąt wpisów na temat plebiscytu, ostatecznie było ich ponad sto. To sprawiło, że w szybkim czasie plebiscyt – szczególnie na poziomie lokalnym – stał się prawdziwym wiralem internetowym. W ostatnich dniach na różne projekty oddawano około 10-12 głosów na minutę.

Główną platformą zachęcającą do uczestnictwa był oczywiście internet, zwłaszcza media społecznościowe oraz lokalne fora. Liczne filmy, posty, komentarze, lajki, udostępnienia – nominowani prześcigali się w niezwykle oryginalnych formach aktywizowania swoich faworytów.

Efekt? Już po tygodniu głosowania został pobity ubiegłoroczny rekord w liczbie oddanych głosów (10.400). Ostatecznie było ich dwukrotnie więcej – dokładnie 23.401.

– Dziękujemy wszystkim nominowanym i sympaty-

Głosowanie wyłoniło pięciu laureatów plebiscytu.

kom za oddane głosy. To było dziesięć dni niezwykle pozytywnych emocji, które udało się zgromadzić wokół funduszy europejskich – mówi marszałek Marek Woźniak.

Plebiscyt był znakomitą narzędziem do aktywizowania mieszkańców – nomi-

nowani robili to skutecznie przez cały okres głosowania. Walka o zwycięstwo toczyła się do samego końca. W kategorii „Łączy nas... architektura i kultura” zwyciężył Kłasztor oo. Franciszkanów w Poznaniu. Pojedynkę o pierwsze miejsce rozstrzygnął się

w samej końcówce, w której zakonnicy pokonali gminę Kępno.

Podobnie było w kategorii „Łączy nas... energia młodości”, w której na pierwsze miejsce wysuwał się na przemian każdy z czwórki nominowanych (tj. projekty aglomera-

cji konińskiej, powiatu ostrowskiego, Czarnkowa i Trzcianki). Ostatecznie zwyciężyła Biblioteka Publiczna i Centrum Kultury im. Kazimierza Iłkowskiego w Trzcińcu, która zbudowała swoją przewagę w ostatnich dwóch dniach głosowania.

Ostatnie godziny zdecydowały o zwycięstwie Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu w kategorii „Łączy nas... społeczna misja”, które na finiszu pokonało fundację „Podaj Dalej”. W kategorii „Łączy nas... troska o życie” przez większość czasu zdecydowanie prowadził Oddział Wojewódzki OSP RP Województwa Wielkopolskiego im. Gen. S. Taczaka. Na ostatniej prostej, dzięki dużej mobilizacji internautów, wygrał jednak projekt dla osób w kryzysie bezdomności realizowany przez miasto Poznań.

W przeciwieństwie do innych laureatów, gmina Rzgów (kategoria „Łączy nas... dobry klimat”) od początku prowadziła z dużą przewagą, która trochę zmalała w końcówce, ale udało się ją utrzymać do zamknięcia głosowania. Drugie miejsce zajęło miasto Konin.

Szczegółowe wyniki głosowania dostępne są na stronie laczynas.wielkopolskie.pl. Podsumowanie piątej edycji plebiscytu odbyło się 8 października. Relacja z wydarzenia w listopadowym „Monitorze Wielkopolskim”. MARK

Ważna dla mieszkańców gminy Pniewy

Zakończyła się rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 116 Nojowo-Podpniewki (do skrzyżowania z DW 187). Oficjalne otwarcie nastąpiło 17 września.

Zmieniło się znacznie więcej niż asfalt. Nowa nawierzchnia na odcinku około 8 km to tylko część inwestycji, bowiem powstały też chodniki, odcinki dróg dla rowerów i zatoki autobusowe. Przebudowano również skrzyżowania i zjazdy. Postawiono ekrany akustyczne. Efekt? Dla mieszkańców oznacza to wygodniejsze i bezpieczniejsze codzienne dojazdy.

Wartość inwestycji to ponad 72,9 mln zł, z czego około 48,6 mln zł stanowiło dofinansowanie z Funduszy Europejskich dla Wielkopolski. Podczas otwarcia nie zabrakło przedstawicieli samorządu województwa, na czele z wi-

Prace toczyły się na odcinku około 8 km.

ce marszałkiem Wojciechem Jankowiakiem.

Zwienieczeniem wydarzenia był symboliczny przejazd

nowo rozbudowanym odcinkiem drogi. Kolumnę prowadził wóz strażacki OSP Nojowo, a przy świetlicy w Nojewie

uczestników powitały uczennice miejscowej szkoły w tradycyjnych strojach szamotulskich. MARK

Czym jest dostępność?

...i jak powinniśmy ją rozumieć? Odpowiedź znajdziemy w najnowszym numerze e-magazynu „Nasz Region”.

Unijne projekty od lat wyznaczają standardy dostępności, które pozwalają osobom ze szczególnymi potrzebami w pełni korzystać z życia. O to, czy Polska jest krajem dostępnym zapytaliśmy Aleksandrę Frąszczak, prezeskę Fundacji Perseus, działającą na rzecz rozwoju i aktywizacji środowisk osób ze szczególnymi potrzebami. Z kolei z Martą Mazurek, koordynatorką ds. dostępności w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego, rozmawiamy o tym, czy instytucje publiczne spełniają normy dostępności.

Zaglądamy również do Turku i Poznania, gdzie w praktyce wdra-

żają tego typu rozwiązania. Bardziej przyjazny dla osób ze szczególnymi potrzebami stanie się także Trakt Królewski w Gnieźnie, który niedawno wzbogacił się o nową rzeźbę przedstawiającą księcia Mieszka I i księżną Dobrawę. Jakie rozwiązania ułatwią zwiedzanie tego miejsca?

W tym numerze przyglądamy się również postępowi w realizacji jednej z największych inwestycji wodno-kanalizacyjnych w gminie Kostrzyn. Przedstawiamy nie tylko skalę podejmowanych działań, ale też piszemy o planowanych efektach ekologicznych.

Chcesz wiedzieć, jak zmienia się Wielkopolska z fundusza- mi europejskimi? Zeskanuj kod QR i bądź na bieżąco. MARK

Setki zawodników na starcie!

Endorfiny, sport i mnóstwo pozytywnych emocji. 9. edycja „zaBIEGaj o FUNDusze” za nami!

Jak najskuteczniej promować Fundusze Europejskie? W aktywnej formule – na świeżym powietrzu, z dobrą energią i dawką wiedzy! Pokazała to kolejna edycja imprezy „zaBIEGaj o FUNDusze”, która 26 września opanowała tor regatowy nad poznańskim Jeziorem Maltańskim, gromadząc setki biegaczy, kibiców i rodzin z całego regionu.

Głównym punktem wydarzenia był bieg, który wystartował o godzinie 11. Na starcie stanęło blisko 750 biegaczy (najwięcej z dotychczasowych edycji), gotowych zmierzyć się z dystansem i poczuć sportową rywalizację. Na trasie wokół jeziora nie brakowało walki o osobiste rekordy, ale przede wszystkim – świetnej zabawy. Gorący doping kibiców dodawał zawodnikom skrzydeł na ostatnich metrach przed metą.

Impreza była jednak czymś więcej niż rywalizacją z czasem. Równolegle nad Małą tętniło życiem edukacyjne miasteczko piknikowe. Mieszkańcy mogli bezpłatnie sprawdzić, jak fundusze europejskie zmieniają Wielkopolskę. Na miejscu obecni byli specjaliści z Głównego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich, Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Wielkopolskiej Agencji Rozwoju Przed-

Zawodnicy mieli do pokonania dwa okrążenia wokół Mały.

siębiorczości oraz Wielkopolskiego Funduszu Rozwoju.

Investycje prezentowały Koleje Wielkopolskie, a w akcję włączyło się także Biuro Parlamentu Europejskiego w Polsce. Dużym powodzeniem cieszyła się bezpłatna strefa zdrowia Szpitala Klinicznego im. Wiktora Degi, gdzie wykonywano pomiary BMI, analizę składu ciała, badania glukozy i ciśnienia oraz udzielano porad dietetycznych. Dla uczestników przygotowano też konkursy z nagrodami.

Dziewiąta edycja udowodniła, że trudne tematy unijne można przybliżyć w sposób lekki i atrakcyjny. Połączenie sportu, profilaktyki zdrowotnej oraz rodzinnego pikniku po raz kolejny okazało się strzałem w dziesiątkę!

Wysoka frekwencja wyraźnie pokazała, jak ogromnym zainteresowaniem cieszy się ta formuła. Uczestnicy udowodnili, że sportowe emocje idą w parze z chęcią zdobywania wiedzy o rozwoju naszego regionu. Prawdziwą siłą wydarzenia

okazała się międzypokoleniowa atmosfera – na trasę i do stoisk edukacyjnych ruszyły całe rodziny, od najmłodszych entuzjastów po seniorów.

Wszyscy, którzy spędzili ten dzień nad Małą, opuszczali miasteczko biegowe z medalami, upominkami i dużym zapasem pozytywnej energii. Kolejne sukcesy inwestycji unijnych i niesłabnący zapał biegaczy to najlepszy dowód na to, że warto wspólnie „zabiegać” o lepszą przyszłość. ESH

Fundusze europejskie na skróty

► **Poznań:** zakończyła się rozbudowa Przedszkola nr 112 „Mali Przyrodnicy” przy ul. Osinowej. Nieużywane dotąd pomieszczenia przekształcono w przestrzeń przeznaczoną m.in. do terapii sensorycznej i ćwiczeń ruchowych. Placówka zyskała również windę, dzięki której z budynku będą mogły wygodniej korzystać osoby z niepełnosprawnościami. Nowe przestrzenie dla dzieci ze szczególnymi potrzebami powstały z dotacji FEW.

► **Piła:** za niespełna 1,5 roku mieszkańcy tego miasta będą mogli korzystać z nowej, 80-metrowej kładki z oświetleniem LED, a także nowych dróg dojazdowych. Inwestycja łączy ul. Jastrzębią na Motylewie z ul. Młodych, zapewniając pieszym i rowerzystom wygodne połączenie z Kaliną oraz północną częścią miasta. Inwestycja uzyskała dotacje FEW (z puli ZIT MOF Piła).

► **Siemianowo (gm. Łubowo):** w liczącej niespełna stu mieszkańców miejscowości zakończył się pierwszy etap modernizacji dawnej świetlicy wiejskiej. Budynek, który powstał w pierwszej połowie XIX wieku, został gruntownie wyremontowany i oficjalnie oddany do użytku jako Dom Sąsiedzki. Teraz powstaje tu Izba Pamięci, w której będą gromadzone pamiątki o historii wsi i jej mieszkańców.

► **Gniezno:** seniorzy mogą już korzystać z sali doświadczenia świata światłem. Znajduje się ona w Gnieźnieńskim Klubie Seniora. W tym miejscu współgrają światło, dźwięk, dotyk i zapach. Jest np. łóżko wodne z podstawą muzyczną, z funkcją wibracyjną, które będzie wykorzystywane do terapii zajęciowo-oddechowej. Z kolei dwumetrowa kolumna wodna podświetlana, kula lustrzana, kurtyny światłowodowe mają dawać poczucie uspokojenia, uwolnienia się od problemów codzienności. Są też dwa projektory, jeden z nich ma cztery tarce wodne, a wyświetlane obrazy mogą zabrać w świat podwodny, nieba, lasu itp.

► **Wapno:** powstała tu nowa ścieżka rowerowa. Liczący pół kilometra odcinek łączy Wapno Północ z centrum miejscowości. Inwestycja znacząco poprawi bezpieczeństwo uczestników ruchu poprzez oddzielenie ruchu rowerowego od samochodowego. MARK

Spojrzą w przeszłość i przyszłość regionu

Wystawa fotografii, reportaż o ludziach transformacji oraz otwarta konferencja poświęcona przyszłości regionu – to najważniejsze elementy wydarzenia pt. „Październik ze sprawiedliwą transformacją”, którego organizatorem jest Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie.

Przez cały miesiąc mieszkańcy Wielkopolski wschodniej mogą poznać historię regionu i porozmawiać o tym, jak może wyglądać jego przyszłość. W Centrum Kultury i Sztuki „Oskard” w Koninie odbywa się m.in. wystawa fotografii pokazujących miejsca związane z przemysłową historią regionu, ale także przestrzenie, w których dziś widoczne są zmiany i nowe kierunki rozwoju.

Wystawa pozwala spojrzeć na transformację nie tylko przez pryzmat wielkich inwestycji i danych, lecz przede wszystkim przez konkretne miejsca, które mieszkańcy znają z codziennego życia, a także ludzi, którym transformacja jest dedykowana. W centrum wystawy zobaczymy także makietę koparki wielo-

naczyniowej Dolores – symbol górniczej historii Wielkopolski wschodniej i przemysłowego dziedzictwa regionu.

Drugim ważnym elementem programu będzie reportaż pt. „A Ty co po sobie tu zostawisz?”, prezentowany w Ki-

nie „Oskard”. Obraz opowiada o mieszkańcach Wielkopolski wschodniej, ich wspomnieniach, doświadczeniach oraz spojrzeniu na zmieniający się region. To opowieść o transformacji widzianej z perspektywy ludzi, którzy są jej częścią.

22 października odbędzie się konferencja pt. „Jutro zaczyna się dziś – Wielkopolska Wschodnia od Sprawiedliwej Transformacji do Transformacji 2.0”. W konińskim „Oskardzie” podsumowane zostaną ponad trzy lata wdrażania Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w Wielkopolsce wschodniej oraz zapoczątkowana zostanie dyskusja o tym, co czeka region po 2027 roku i jakie powinny być kolejne etapy jego transformacji.

Do udziału w konferencji zaproszeni są mieszkańcy, przedstawiciele samorządów, organizacji społecznych, instytucji, biznesu, środowisk eksperckich oraz wszyscy, którym zależy na przyszłości Wielkopolski wschodniej.

Harmonogram wydarzeń i rezerwacja miejsc na stronie www.arrtransformacja.org.pl. oprac. MARK

WYŚLEDZONE

Jak wiadomo z historii, 500 lat temu nastąpiła inkorporacja Mazowsza do Królestwa Polskiego. Pół tysiąca lat później – jak wyśledziliśmy – nastąpiła inkorporacja znamienitych przedstawicieli Wielkopolski do „Mazowsza”... Tak przynajmniej wnioskować można z załączonego zdjęcia, wykonanego podczas Konwentu Przewodniczących Sejmików, który odbywał się we wrześniu w Warszawie. Na scenie, wśród artystów Państwowego Zespołu Ludowego Pieśni i Tańca „Mazowsze” wypatrzyliśmy bowiem przewodniczącą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Tatianę Sokołowską i szefową Kancelarii Sejmiku UMWW Małgorzatę Ziarnęk.

FOT. ARCHIWUM UMWW

USŁYSZANE

Można to ująć tak: tacy młodzi, a... dziady!

Pozwalamy sobie na tego „suchara”, żeby opisać to, co wydarzyło się na wrześniowej sesji Młodzieżowego Sejmiku Województwa Wielkopolskiego. Otóż w pewnym momencie zza stołu prezydenckiego padły słowa: „Ja i ojczyzna to jedno. Nazywam się Milijon – bo za miliony kocham i cierpię katusze”...

Uspokajamy – wypowiadający tę frazę, wiceprzewodniczący MSWW Wiktor Karolak nie „odleciał”. Ten cytat z IV części „Dziadów” Adama Mickiewicza pojawił się, bo młodzi radni postanowili wpisać się w ogólnopolską

akcję Narodowego Czytania, która w tym roku dotyczyła tego właśnie utworu naszego wieszczki. Jak się dowiedzieliśmy, inicjatywa wyszła od nowo wybranego przewodniczącego Komisji Kultury MSWW Tymona Małeckiego.

Tym, dla których matur z języka polskiego to już mocno odległe wspomnienie, przypomnijmy, że słowa, które padły w sali sesyjnej, to fragment tak zwanej Wielkiej Improwizacji. Mamy nadzieję, że to nie żaden omen odnoszący się do działalności rozpoczynających swoją kadencję młodzieżowych radnych...

PRZECYTANE

Jako że województwo wielkopolskie wciąż jest współwłaścicielem tej spółki (co prawda z niespełną pięćprocentowym udziałem, no ale zawsze...), nie mogliśmy pozostać obojętni wobec wstrząsających wieści, jakie dotarły do nas w wiadomości przesłanej przez rzecznika prasowego POLREGIO.

Otóż doniósł on, że w okresie wakacyjnym pracownicy tego przewoźnika znaleźli dokładnie 637 zgub pozostawionych przez roztargnionych pasażerów w pociągach. Podobno normą jest, że podróżujący zapominają o swoich plecakach, walizkach, portfelach, telefonach i różnych

dokumentach. Bywa jednak i mniej standardowo... Tego lata drużyny konduktorskie znalazły pozostawione m.in. pościel, regał na ubrania, worek z maskotkami, fotelik samochodowy dla dziecka, różżowe ukulele w futerałach takiego samego koloru, rower, suszarkę na pranie, mrożoną pizzę w torbie termicznej. W jednym z regionów roztargniony przyszedł pan młody zostawił pokrowiec z weselnym garniturem i koszulą – podobno jednak opamiętał się na czas i odzyskał zgubę jeszcze przed uroczystością.

Niestety, nie napisano, czy i po jakim czasie ktoś zgłosił się po mrożoną pizzę...

FOT. ARCHIWUM PRYWATNE

- ▶ **Lubię to zdjęcie, bo...** przypomina mi, że nadal nie lubię jesieni.
- ▶ **Najprzyjemniejszy moment w pracy radnej to...** że można zobaczyć efekty podejmowanych uchwał: nowoczesne i dobrze wyposażone szpitale, muzea, dobre drogi, regionalne koleje, odnowione zabytki, teatry, centra kultury, kina, obiekty sportowe, ośrodki edukacji, biblioteki, czyste środowisko, piękne, nowoczesne wsie i miasta.
- ▶ **A najgorsze w tej robocie jest...** to, że nie da się tych wspaniałych inwestycji zrealizować za dotknięciem czarodziejskiej różdżki.
- ▶ **Gdy jadę na sesję sejmiku, to...** jestem gotowa do jej prowadzenia i przekonana, że na pewno nie będzie nudy.
- ▶ **W sali sesyjnej najbardziej brakuje mi...** w zależności od punktu obrad – kawy lub melisy.
- ▶ **Gdyby komisje znów mogły obradować online...** to byłoby nieco smutniej.
- ▶ **Możemy być dumni z Wielkopolski, ponieważ...** dla nas patriotyzm to dobra robota.
- ▶ **Gdy słyszę „mała ojczyzna”, to...** jestem przekonana, że Mieszko i Chrobry są zadowoleni z tego, jak do dziś o nią dbamy.
- ▶ **Najdziwniejsze pytanie, jakie dotąd usłyszałam, to...** Nie ma dziwnych pytań, za to jest za dużo dziwnych odpowiedzi.
- ▶ **Chciałabym wiedzieć...** a nie wiem.
- ▶ **Nie chciałabym wiedzieć...** a wiem.
- ▶ **Chciałabym się spotkać z...** Aleksandrem Wielkim, Juliuszem Cezarem, Platonem, Imhotepem, Neronem, Księciem Poniatowskim – może być obiad w czwartek.
- ▶ **Na bezludną wyspę zabrałabym...** piłkę Wilson, podobno może się przydać.
- ▶ **Jak urlop, to...** Bella Italia i dolce far niente.
- ▶ **A jak praca, to...** 150 procent normy.
- ▶ **Marzę mi się...** podróże w czasie.
- ▶ **Boję się...** a i tak robię.
- ▶ **Cieszę się...** wolnością.

Tatiana Sokołowska

- ▶ ur. 16 kwietnia 1966 r., Poznań
- ▶ właścicielka Akademii Wystąpień Publicznych
- ▶ wybrana z listy KO, w okręgu nr 1
- ▶ 19.080 głosów

PODPATRZONE

FOT. ARCHIWUM UMWW

FOT. FACEBOOK

W pewnym sensie można powiedzieć, że podpatrzyliśmy kulisy dyplomacji... Na zakończenie wrześniowej konferencji „Silne regiony – bezpieczna Polska”, która odbywała się w sali sesyjnej UMWW, wicepremier oraz minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski postanowił zrobić sobie selfie z uczestnikami tego wydarzenia. Jako że mamy dwa kadry z tego samego momentu, możemy zobaczyć, jak to się robi (z lewej ujęcie fotoreportera) i co z tego wychodzi (z prawej – kadr wrzucony na FB przez szefa polskiej dyplomacji).

MONITOR WIELKOPOLSKI – MAGAZYN SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku
Al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, tel. 61 62 67 030, fax 61 62 67 031

Rada Programowa: Krzysztof Grabowski (zastępca przewodniczącej), Tatiana Sokołowska (przewodnicząca), Tomasz Wojtiuk (sekretarz), Michał Zieliński

Redakcja: Artur Boiński (redaktor naczelny), Piotr Ratajczak (sekretarz redakcji)

Adres redakcji: Al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, pokój 842, tel. 61 62 67 036,

fax 61 62 67 031, e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl

Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Projekt graficzny: Zofia Komorowska **Skład:** Rafał Otocky